

Verslag

**van de besloten vergadering van
Provinciale Staten van Drenthe**

gehouden op woensdag 12 juli 2017

Verslag

Besloten vergadering van Provinciale Staten van Drenthe

Woensdag 12 juli 2017

U kunt het statenvoorstel via het StatenInformatieSysteem (SIS) inzien op de website van de provincie onder het volgende adres: <https://www.drentsparlement.nl/vergaderingen/>.

Het aangenomen amendement is als bijlage opgenomen bij dit verslag.

Aanwezig:

J.J. Van Aartsen, voorzitter

de leden:

de heer J.J. Baltés (vicevoorzitter)
mevrouw M. Bakker (PvdA)
mevrouw B. van den Berg-Slagter (ChristenUnie)
de heer J.A. van Dalen (D66)
de heer B. van Dekken (CDA)
mevrouw G.J. Dijkers (SP)
de heer F.P. Duut (50PLUS)
mevrouw A.E. van der Ham (Sterk Lokaal)
de heer R.H.H. Koch (PvdA)
mevrouw S.D. Kort (PVV)
de heer L.M. Kremers (CDA)
de heer J.N. Kuipers (GroenLinks)
de heer R. du Long (PvdA)
de heer H. Loof (PvdA)
mevrouw W.M. Meeuwissen-Dekker (VVD)
de heer W.L.H. Moinat (SP)
de heer P. Moltmaker (VVD)
de heer H.R. Nijmeijer (GroenLinks)
de heer F. van de Pol (SP)
de heer J de heer. Pottjewijd (PVV)
de heer H.J. Pragt (D66)
de heer R.R. Pruischer (ChristenUnie)
de heer H. Reinders (CDA)
de heer G. Serlie (VVD)
de heer J. Smits (VVD)
mevrouw L.A. Smits (SP)
mevrouw M.C.J. van der Tol (D66)
de heer J. Tuin (D66)

de heer N.A. Uppelschoten (PVV)
de heer S.J. Vegter (CDA)
de heer H.H. Veldsema (ChristenUnie)
de heer J. Vester (SP)
de heer A. Vorenkamp (PVV)
mevrouw G. Weerts (VVD)
mevrouw R. Wollerich-Veldman (CDA)
de heer P.A. Zwiers (PvdA)

mevrouw S. Buissink, griffier

Voorts aanwezig de leden van het college van GS:

de heer H. Brink (VVD)
de heer H.J. Jumelet (CDA)
de heer T. Stelpstra (CU)
de heer C. Bijl (PvdA)

Afwezig gehele vergadering:

de heer R.A.A. Bosch (PvdA)
de heer H.J.L. Bronts (PVV)
mevrouw R.S. Goettsch (PvdA)
de heer J.L. Stel (VVD)
de heer K. Neutel (CDA)

Afwezig bij de besluitvorming: tevens:

de heer B. van Dekken (CDA)
de heer H.H. Veldsema (ChristenUnie)

A./B. Opening/Mededelingen

De vicevoorzitter heet de aanwezigen welkom en opent om 15.16 uur de vergadering. Hij zit de vergadering voor. De commissaris voert namens het college het woord.

De voorzitter, de heer Baltès: Als enig onderwerp staat het voorstel van Gedeputeerde Staten (GS) over de openbaarmaking van het onderzoeksdossier Eurochamp op de agenda. Het voorstel is om de vergadering in beslotenheid te houden om in de beraadslaging over het voorstel te kunnen spreken over de inhoud van in het onderzoeksdossier aanwezige geheime documenten. De beslotenheid vormt de waarborg van de rondom die documenten in acht te nemen vertrouwelijkheid.

Ik kijk in uw richting of u daarmee ook kunt instemmen. Dat is het geval.

Dat betekent dat er geen videonotulering plaatsvindt van de vergadering. Van de besloten vergadering wordt op grond van het Reglement van Orde, artikel 51, lid 1, een woordelijk verslag gemaakt. Hiervoor worden tijdelijke geluidsopnames van de vergadering gemaakt. De beslotenheid van de vergadering brengt met zich mee dat tijdens de vergadering geen verkeer op telefoons, sociale media of wat dan ook mag plaatsvinden. Ik ga er vanuit dat u dat respecteert.

Aan het einde van de vergadering zullen we nog besluiten in hoeverre de vergadering naast besloten op grond van artikel 25, lid 1 van de Provinciewet ook geheim zal zijn. Ik geef hierbij aan dat een ieder die nu aanwezig is ook gehouden is aan die geheimhouding, als daartoe aan het einde besloten wordt. Als die geheimhouding wordt opgelegd dan hebben wij ons daar ook aan te houden. Degene die daartoe niet bereid is, kan nu nog deze vergadering verlaten.

De voorzitter meldt de afwezigen: de heer J.L. Stel (VVD), de heer R.A.A. Bosch (PvdA), mevrouw R.S. Goettsch (PvdA), de heer K. Neutel (CDA) en de heer H.J.L. Bronts (PVV).

C. Statenvoorstel 2017-804, Opheffing geheimhouding onderzoeksdossier Eurochamp

De voorzitter: Ik geef op volgorde van de sprekerslijst de fracties het woord. U gaat over uw eigen bijdrage. Niettemin druk ik u op het hart dat ik niet zal toestaan dat de discussie van 2009 nog een keer dunnetjes wordt overgedaan. Ik heb in mijn inleiding gezegd dat natuurlijk de inhoud aan de orde kan komen, dat is onvermijdelijk, dat moet ook, maar in relatie tot het statenstuk zoals dat nu voorligt. Ik geef u mee in overweging om de eerste termijn vooral te gebruiken om eventuele vragen of onduidelijkheden die er aan uw kant zijn naar voren te brengen, te stellen aan het college. En uw afwegingen te bewaren en uw mening te bewaren voor de tweede termijn.

Ik geef het woord in eerste instantie aan de heer Vester.

De heer Vester (SP): Meneer de voorzitter, college, collega Statenleden. De SP spreekt graag haar waardering uit voor het voorstel van GS om de geheimhouding op het onderzoeksdossier Eurochamp op te heffen, het statenstuk 2017-804. Het zal u duidelijk zijn dat ik als nauw betrokkene me er bijzonder op verheug dat de geheimhouding er nu eindelijk vanaf gaat, als het statenstuk wordt aangenomen.

Meneer de voorzitter, we gaan hier eerst het statenstuk bespreken. Echter, wat de SP constateert is dat er onjuistheden in het statenstuk staan. Er wordt meerdere keren gesproken over "besloten verhoor". Met klem zeg ik, dat er geen besloten verhoren zijn geweest. Ik kan het u verzekeren en u heeft het ook zelf kunnen lezen dat ik geen verhoor heb afgenomen, maar ik had een interview.

Bedoeld wordt het bevragen van personen in een besloten interview. Dat heeft u ongetwijfeld zelf ook kunnen lezen in bijlage 6 van het rapport onderzoekscommissie Eurochamp. Ook neemt u daar kennis van alle namen en functies van de bevroegde mensen. Nimmer is aan een van deze mensen geheimhouding toegezegd of beloofd. U heeft bij het lezen van de transcripties van de interviews nergens de belofte van geheimhouding kunnen zien. Ook in de uitnodigingen en het protocol zult u geen belofte van geheimhouding kunnen vinden. Dat kan ook niet, want zoals u zelf heeft kunnen lezen staat in bijlage 4 van het rapport, bij punt 9 Openbaarheid en communicatie, bij nummer 5 letterlijk (ik citeer): "Verslagen van interviews (geen verhoren, het zijn interviews) zijn gedurende de loop van het onderzoek niet openbaar. Afhankelijk van de inhoud (de Wob-criteria) maken zij na afronding van het onderzoek deel uit van het passief openbaar archief."

Dat houdt in dat wij nooit als commissie hadden kunnen zeggen: het is geheim. Daarom heeft de SP samen met de PVV, GroenLinks en 50PLUS een amendement gemaakt. Dat zou ik nu graag indienen.

De heer Vester leest het amendement voor (A 2017-2): Amendement statenstuk 2017–804 (Opheffing geheimhouding onderzoeksdossier Eurochamp).

"Provinciale Staten in vergadering bijeen te Assen op 12 juli 2017, ter behandeling van statenstuk 2017–804, Opheffing geheimhouding onderzoeksdossier Eurochamp,

Constateernde dat

- In het statenvoorstel verwezen wordt naar "besloten verhoren"; die zijn er echter niet geweest. In het rapport van de onderzoekscommissie Eurochamp wordt in bijlage 6 staat: "Lijst van geïnterviewde en gehoorde personen. De volgende personen zijn bevroegd in een besloten interview"
- Verder wordt er in het statenvoorstel gesproken over toegezegde vertrouwelijkheid en geheimhouding. Dit is niet juist. Uit het dossier blijkt nergens dat er geheimhouding is toegezegd. Ook niet in de uitnodiging voor een interview of het bijgevoegde protocol. Dit zou ook in tegenspraak zijn met bijlage 4 punt 9 "openbaarheid en communicatie"
- Artikel 5
- "Verslagen van interviews zijn gedurende de loop van het onderzoek niet openbaar. Afhankelijk van de inhoud (WOB-criteria) maken zij na afronding deel uit van het passief openbaar archief."
- Er geen "gewichtige redenen" zijn, zoals genoemd in artikel 151c lid 7 Provinciewet, om onderdelen van het onderzoeksdossier Eurochamp geheim te houden.
- Er niemand bezwaar heeft gemaakt tegen geheel of gedeeltelijke opheffing van de geheimhouding van het onderzoeksdossier Eurochamp.

BESLUITEN:

Het ontwerp-besluit (pagina 1) te wijzigen als volgt:

- de tekst "2. Kennis te nemen van het feit, dat de stukken die betrekking hebben op de door de onderzoekscommissie Eurochamp afgenomen besloten verhoren, in lijn met de aan betrokkenen toegezegde vertrouwelijkheid, op grond van artikel 151c, lid 7, van de Provinciewet niet openbaar gemaakt kunnen worden." vervalt;
- de tekst "3." wordt vervangen door "2."

en gaan over tot de orde van de dag.”

De voorzitter merkt op dat het amendement deel uit maakt van de beraadslagingen en geeft het woord aan de heer Vester voor het vervolg van zijn betoog.

De heer Vester (SP): Mochten er nog twijfels over de verslagen van de onderzoekscommissies zijn het volgende. Al deze stukken hebben allemaal het opdruk “Vertrouwelijk”. Ook in bijlage 4 bij artikel 9, artikel 2 lezen we “De verslagen van de commissievergaderingen zijn gedurende de loop van het onderzoek niet openbaar. Na afronding van het onderzoek maken zij deel uit van het passief openbaar archief, conform de Wob”.

Meneer de voorzitter. Hoewel er misschien nog veel over de inhoud van het dossier en wat er allemaal politiek speelde gezegd kan worden, gaat het volgens de SP vanmiddag daar niet over. Wij beslissen over het statenstuk 2017-804, al dan niet geamendeerd. Het gaat dus over opheffing van geheimhouding van het onderzoeksdossier. Tot zover de eerste termijn.

De voorzitter: Ik geef het woord aan de heer Loof.

De heer Loof (PvdA): Dank u voorzitter. In de commissie van FCBE van 26 oktober 2016 heeft onze fractie om twee redenen gevraagd om een onderzoek naar juridische kaders en consequenties van een eventuele opheffing van geheimhouding op stukken van het door de commissie Eurochamp uitgevoerde onderzoek in 2009. En die vragen luiden: het moet juridisch onderbouwd worden wat de mogelijkheden/onmogelijkheden zijn, met andere woorden, wat zegt de wet.

Wij vinden, en dat hebben wij ook gezegd, dat wij ons moeten houden aan “beloofd is beloofd”. En als we daarvan al kunnen of willen afwijken, dan moet daar een ijzersterke reden voor zijn. Daar hebben we naar gevraagd.

In deze eerste termijn willen wij een tweetal vragen stellen die het voor ons klip-en-klaar helder maken hoe het nu in elkaar zit. Hierbij refereer ik ook aan de opmerking in de toelichting op het amendement dat door de SP ons is toegezonden, wat zojuist is toegelicht door de heer Vester. Daarin wordt gezegd dat er geen toezegging of belofte tot geheimhouding is gedaan voor de interviews/verhoren die in beslotenheid zijn gehouden.

Onze eerste vraag is het volgende. In het protocol van de onderzoekscommissie is opgenomen dat (ik citeer) “Verslagen van interviews gedurende de loop van het onderzoek niet openbaar zijn. Afhankelijk van de inhoud maken zij deel uit van het passief openbaar archief”. Zojuist ook al door de heer Vester benoemd. De Provinciewet stelt in artikel 151c, lid 7 (enigszins samengevat) “De commissie kan besluiten om een verhoor of een gedeelte daarvan niet in het openbaar af te nemen. De leden van de commissie bewaren geheimhouding over hetgeen hen tijdens een besloten zitting ter kennis komt.” Onze fractie neemt aan dat de Provinciewet bepalend is en dat het protocol juridisch daaraan ondergeschikt is. Het simpele feit dat de onderzoekscommissie ervoor heeft gekozen bepaalde verhooren niet in het openbaar af te nemen leidt, automatisch tot geheimhouding. Zien wij dit juist, voorzitter?

De heer Vester (SP): Er wordt steeds wordt gesproken over “verhoren”. En voor de rest... ik kan niet met genoeg nadruk zeggen: de commissie heeft geen mensen verhoord. Wij spraken hier over interviews. En een interview is iets heel anders dan een verhoor. De mensen stonden ook niet onder ede of wat dan ook. En ieder keer hoor ik “de verhooren”. De verhooren zijn hier geweest, die zijn

openbaar geweest onder ede, op twee na maar daar hebben we het nog niet over. Dat zijn de verhoren geweest. Voor de rest hebben we mensen gehoord.

De heer Loof (PvdA): Ik heb ook zojuist gezegd interviews/verhoren. Het wordt een wat semantische discussie als we daarover met elkaar bakkeleien. Dat lijkt me niet zinvol.

Mevrouw Van der Tol (D66): U zegt, we maken er een semantische discussie van. U zet dus een interview en een verhoor op één lijn. Dat is voor u hetzelfde.

De heer Loof (PvdA): In dit geval wel ja.

Mevrouw Van der Tol (D66): In dit geval betekent: daar zit een wettelijke grond onder waardoor je een interview en een verhoor als hetzelfde kan benoemen. Want dan is een interview (ik ben zelf ook eens geïnterviewd) per definitie namelijk niet geheim. Dus dan zegt u eigenlijk, het is per definitie niet geheim. Want u zegt een interview of een verhoor, een semantische discussie, is één ding.

De heer Loof (PvdA): Ja, ik blijf het een semantische discussie vinden. Ik mag de heer Vester op zijn woord geloven als hij het heeft over interviews. Dat wil ik best doen. Wij hebben ook in de stukken voortdurend gelezen over de term verhoren. Dus heb ik ze nu allebei gebruikt en ik heb er een schuine streep tussen gezet. En wat ik bedoel heb ik zojuist in mijn eerste vraag, denk ik, heel helder weergegeven. Hebben we nu te maken met het protocol zoals de onderzoekscommissie dat heeft geformuleerd, dan wel hebben we te maken met de Provinciewet artikel zoveel enz. Daar heb ik een vraag over gesteld.

Mevrouw Van den Berg (CU): Ik wil u er ook even op wijzen dat artikel 151c, lid 7 twee termen gebruikt. Er wordt de hele tijd gezegd verhoor, het gaat over interviews, semantische discussie. Maar in het tweede deel daarvan staat de leden en plaatsvervangende leden van de commissie bewaren geheimhouding over hetgeen tijdens de besloten "zitting" ter ore komt. Het gaat dus breder dan het woord verhoor alleen.

De heer Vester (SP): Ik wil nogmaals citeren "De volgende personen zijn bevraagd in een besloten interview." Daar hebben we het over.

De voorzitter: Volgens mij is het punt gemaakt en helder. De heer Uppelschoten over ditzelfde thema?

De heer Uppelschoten (PVV): In de structuur van de gesprekken (als je wat tijd hebt, kan je ook wat meer hier zijn. Dus ik heb vier middagen in de stukken zitten lezen. Uit nieuwsgierigheid, maar ook wat is er nu eigenlijk gebeurd)...je ziet dat er interviews zijn geweest ter voorbereiding om openbaar gehoord te worden hier in de zaal. Het openbaar gehoord worden was onder ede. Het interview had de bedoeling: heeft iemand wat te melden en als die iets te melden heeft dan wordt die opgeroepen voor een verhoor hier onder ede. En dat is dus wel een heel groot verschil: namelijk of je onder ede hier iets beweerd of in een interview dat vertrouwelijk is. De vertrouwelijkheid had ook te maken met het feit dat nog meer mensen geïnterviewd werden en dat mensen van het ene interview niet mochten vertellen wat de vragen waren in het volgende interview. Dat was de reden. Maar de interviews hadden alleen maar de bedoeling, kunnen we mensen selecteren die hier iets relevants te vertellen hebben en als die iets relevant te vertellen hebben dan worden ze hier gehoord, onder ede. Dat is het onderscheid van die twee gebeurtenissen geweest. En dan zijn er twee mensen die er niet tegen konden om er in het openbaar gehoord te worden. Die zijn in de besloten setting gehoord, ook onder ede. Maar die hebben toen expliciet aangegeven, wat wij zeggen mag openbaar gemaakt worden, maar wij willen alleen niet in een open gezelschap praten over wat er gebeurd is. Dus het is niet alleen

semantisch, maar het is een wezenlijk onderscheid of je onder ede gehoord wordt of dat het een interview is waarin je van alles kunt beweren. Onder ede gaat het er om.

De voorzitter: Ik dank u voor deze aanvulling.

De heer Loof (PvdA): Waar ik naar vraag is de kern van wat bepalend is, Provinciewet dan wel het protocol van de onderzoekscommissie. Dat wil ik er nog even over zeggen.

De tweede vraag van ons. In de Provinciewet wordt bij lid 7 geen termijn genoemd voor de geheimhouding. Is dat de reden dat er vervolgens op basis van de Archiefwet de termijn van 75 jaar aan de orde is? Bestaat daarmee ook de mogelijkheid om die termijn naar bijvoorbeeld 10 of 15 jaar aan te passen niet, of zijn daarbij stappen te zetten. Daar wil ik het in eerste termijn bij laten. Ik hoor graag de beantwoording.

De voorzitter: Ik geef het woord aan mevrouw Meeuwissen.

Mevrouw Meeuwissen (VVD): Allereerst dank aan het college voor dit voorstel. Het geeft weer wat wel of niet mogelijk is met betrekking tot de opheffing van de geheimhouding van het Eurochamp-dossier.

U doet in het stuk een voorstel om een deel van het dossier openbaar te maken. De voorzitter heeft ook aangegeven dat wij op een later moment gaan bepalen om ook de beraadslagingen van vandaag eventueel openbaar te maken. Wij zijn daar erg voor, om die openbaar te maken. Ik zal in mijn betoog ook geen inhoudelijke citaten uit gespreksverslagen gebruiken, zodat dat tot de mogelijkheden blijft behoren.

Wij zijn om twee redenen blij dat dit college dit initiatief genomen heeft, maar daar kom ik in tweede termijn op terug. Voordat wij ons definitieve standpunt innemen willen we graag aanvullende duidelijkheid op een aantal punten. Wij hebben vier vragen.

De eerste vraag. Bij de inleiding onder het kopje d staat dat de betrokkenen bij dit dossier in de gelegenheid zijn gesteld om een reactie te geven op het voornemen om de stukken waarop nu nog geheimhouding rust (deels) openbaar te maken. Onze vraag is: wat is hen nu precies voorgelegd. Om een reactie te geven op het voornemen om de commissieverslagen openbaar te maken of om ook een reactie te geven op een voorstel om het openbaar maken van alle stukken.

Onze tweede vraag. In artikel 151c, lid 7 van de Provinciewet staat dat de onderzoekscommissie ervoor kan kiezen om het verhoor niet in het openbaar af te nemen. En hetgeen de commissieleden tijdens die besloten zitting ter ore komt, daar houden de commissieleden dan vervolgens geheimhouding over. Statenleden die geen zitting hadden in die commissie hebben nu voor het eerst kennis kunnen nemen van de inhoud van de geheime stukken. Voorheen werd steeds gesteld dat dit was voorbehouden aan alleen de commissieleden zelf. Al deze jaren heeft niemand anders deze stukken ingezien. Kunt u dit toelichten. Waarom nu is gesteld dat het inzien van de geheime gespreksverslagen voor Statenleden wel mogelijk is?

Onze derde vraag. U maakt onderscheid tussen wat geheim moet blijven, namelijk de letterlijke gespreksverslagen, en wat openbaar kan worden, de verslagen van de commissievergaderingen. In de verslagen van de commissievergaderingen, waarvan u voorstelt deze openbaar te maken, lezen we letterlijke quotes van mensen die gehoord zijn. Onze vraag is, heeft u de bronnen van deze quotes geverifieerd? Zijn dit quotes uit de openbare verhoren (dan zijn ze openbaar) of uit de niet-openbare verhoren? Als ze uit de niet-openbare verhoren komen, zijn dan die zinnen later in openbare verhoren herhaald? Ofwel, dan kunnen ze alsnog openbaar worden. Ofwel zijn ze met goedvinden van de gehoorde opgenomen in het openbare eindrapport, wat ook een reden zou kunnen zijn om ze

openbaar te maken. Want volgens ons zou alleen in die gevallen een echte scheiding gemaakt kunnen worden tussen enerzijds de commissieverlagen en anderzijds de gespreksverslagen van de niet-openbare verhoren. Deze zaken kunnen ons inziens niet door elkaar lopen als je zegt het ene deel wel openbaar en het andere deel niet.

Ten slotte onze vierde en laatste vraag. U geeft aan dat het volgens artikel 151c, lid 7 van de Provinciewet niet mogelijk is om het gehele dossier openbaar te maken. Kunt u nog een keer toelichten waarom dit niet kan. En wat zou er kunnen gebeuren als de Staten toch zouden besluiten om alles openbaar te maken. Tot zover mijn vragen in eerste termijn.

De voorzitter: Ik geef het woord aan mevrouw Wollerich.

Mevrouw Wollerich (CDA): Al meerdere keren spraken we in deze periode over Eurochamp. Voor de CDA-fractie heeft in al deze discussies zwaar gewogen dat wij zijn voor een zo groot mogelijke openheid en dat we zeer terughoudend moeten zijn met geheimhouding. Maar dat wanneer er afspraken zijn of wettelijke kaders dan is: afgesproken, "afgesproken".

De laatste keer hebben we met elkaar afgesproken dat we ons gezamenlijk zouden laten informeren zodat we meer grip op de situatie hebben. Of, zoals je wilt, meer achtergrond voor deze kwestie, die nu toch wel heel technisch lijkt, op de achtergrond.

Inmiddels heeft de commissaris van de Koning ook Eurochamp nader bekeken en vandaag hebben we het over een voorstel. Na het lezen van de stukken rezen er toch wel wat vragen die de CDA-fractie vandaag ook graag in uw midden wil neerleggen. Ik heb de stukken gelezen en gezien dat de stukken de besloten interviews, onderdeel 2 van dit voorstel, mij op zich weinig meer nieuwe inzichten hebben gegeven als de stukken die openbaar gemaakt kunnen worden. De openbare stukken verschillen qua informatiedichtheid en informatiegelijkheid niet veel van de stukken die openbaar gemaakt kunnen worden. Dus dan zou je kunnen zeggen, en dat gevoel bekwam me na lezing wel, waarom dan niet gewoon alles openbaar. Maar toch blijft dat we te maken hebben met de wet. Kunt u aangeven waarom het statenstuk dan toch zo geworden is zoals het nu voorligt. Waarom is er niet voor gekozen om de mensen te benaderen ook voor de interviews, zodat die openbaar gemaakt kunnen worden. Ligt daar een beperking van artikel 151c, lid 7? U heeft mensen benaderd om hen te vragen of er bedenkingen zijn. Kunt u ons meegeven hoe dit is gegaan? Wat is hen voorgelegd? Moesten ze antwoord geven of hadden ze een termijn waarbinnen ze moesten antwoorden en als ze niet antwoordden dan mag je aannemen dat ze akkoord zijn. In de stukken van map 1, met name in de verslagen van de onderzoekscommissie, staan veel rode hokjes om namen. Wat is het doel hiervan? Zullen deze namen nog worden doorgehaald bij openbaarmaking?

In Statenstuk 2009–390 legt PS de geheimhouding op voor Eurochamp en de achterliggende stukken op basis van artikel 25 van de Provinciewet. Deze geheimhouding kan worden opgeheven door PS na een wegging van de stukken en in een besloten vergadering, waarbij meer dan de helft van de leden van PS aanwezig is. En dat is wat wij vandaag doen.

Dan nog het andere deel van de stukken. Stukken waarvoor artikel 151c, lid 7 geldt. Deze kunnen niet openbaar gemaakt worden. Toch is artikel 151c, lid 7 nooit opgelegd voor zover ik heb kunnen bepalen in de stukken. Maar is het zo (ik heb begrepen dat artikel 151c, lid 7 een *lex specialis* is binnen de Provinciewet) dat je bedoeld en onbedoeld door je werk een wetsartikel, en in dit geval deze *lex specialis*, over je afroept. Wij wachten graag de antwoorden van het college af.

De voorzitter: Ik geef het woord aan mevrouw Van der Ham.

Mevrouw Van der Ham (Sterk Lokaal): Vandaag zijn we bijeen in deze besloten vergadering of we dit langlopende dossier van Eurochamp deels kunnen afsluiten. Mijn voorganger heeft eerder gezegd: geheimen verklappen hoort niet en een afspraak is een afspraak. Die kun je niet eenzijdig opzeggen.

Wat Sterk Lokaal belangrijk vindt is dat een overheid betrouwbaar is. Dat houdt in dat wanneer geheimhouding is toegezegd, dat dit ook wordt nageleefd. Artikel 151c, lid 7 van de Provinciewet, zoals al heel vaak genoemd, bepaalt dat al hetgeen tijdens een besloten vergadering ter kennis komt van de onderzoekscommissie geheim moet blijven. Kan dan wat ons betreft de geheimhouding nooit worden opgeheven? Ja, dat kan wel. Maar onder de strikte voorwaarde dat alle betrokkenen daartoe hun toestemming geven en dat dit wettelijk ook mogelijk is. Opvallend is nu wel dat de direct betrokkenen bij dit dossier in de gelegenheid zijn gesteld om een reactie te geven op het voornemen om stukken waarop nu nog een geheimhouding rust, deels openbaar te maken. Er zijn geen bedenkingen ingediend die aanleiding geven om de geheimhouding gestand te houden. Een belangrijk argument is tevens dat degene die destijds verzocht hebben om het opleggen van geheimhouding nu van oordeel zijn dat de tijd rijp is om de geheimhouding op te heffen. Wij hebben een aantal vragen, er zijn ook al een aantal gesteld door de VVD en de PvdA. Zijn alle partijen actief benaderd? Er is al gevraagd om nog eens een keer de uitleg. En u vraagt Provinciale Staten in te stemmen met het instellen van een register waarin de besluiten van geheimhouding worden geregistreerd en periodiek worden geëvalueerd. Dat vinden we in ieder geval een zeer goede zaak, om dit soort politieke gedochten in de toekomst te voorkomen.

De voorzitter: Ik geef het woord aan mevrouw Van den Berg.

Mevrouw Van den Berg (CU): Dank aan de commissaris voor het voorliggende stuk. Wij waarderen het zeer dat u de Staten met dit voorstel dient. Hoewel we als Staten ook zochten naar een route is naar onze mening dit proces een stuk soepeler verlopen op deze wijze. Gezien de gevoeligheid van het dossier en de reputatie van ons als provincie vraagt dit dossier zorgvuldigheid. Zorgvuldigheid om binnen de kaders van de wet alle openheid te bieden en aan de andere kant zorgvuldigheid om betrouwbaar te zijn als overheid richting allen die hebben meegewerkt aan het onderzoek dat wij als Staten hebben gedaan in het verleden.

Wij hebben in de korte tijd die wij hiervoor hadden ons zo goed mogelijk verdiept in dit dossier. Een dossier dat volgens ons alleen maar verliezers kent. En dan denk ik daarbij allereerst aan de gehandicaptensport. Maar ook als provincie heeft dit dossier te lang de sfeer bepaald. Gelukkig hebben veel leden van deze Staten dit dossier niet meegemaakt en dragen zij die last niet bij zich. Ik hoop dan ook dat wij vandaag op een constructieve manier kunnen spreken over dit dossier, zodat we daarna met elkaar dan ook vooruit kunnen kijken.

Voor nu hebben we eerst een aantal vragen. We kunnen dan ook aansluiten bij de vragen van onder andere de PvdA over de zeggingskracht van de Provinciewet ten opzichte van andere reglementen en verordeningen van deze provincie. Ook de vraag van de VVD over waarom er in de vorige periode geen inzicht gekregen kon worden door Statenleden, willen we graag beantwoord zien. Dat was namelijk ook onder andere een verzoek van mijn fractie toentertijd. Er zijn al genoeg vragen gesteld over de interpretatie van artikel 151c, lid 7. Die antwoorden wacht ik even af.

Wij zouden ook graag willen weten wat er naar buiten gaat worden gebracht. Wordt er gelakt in de stukken en hoe zit dat, worden er echt geen vertrouwelijke stukken uit de verhoren naar buiten gebracht? Dan wil ik nog een vraag toevoegen met betrekking tot het register. Het voorstel spreekt over periodiek evalueren. Is het niet verstandig om er een specifieke periode aan te koppelen, bij voorbeeld één keer per vier jaar. En dan vroeg ik mij nog af of ook een wachttijd geldt, net als bij Wob-

verzoeken. En tot slot ben ik benieuwd naar de mening van de commissaris als het gaat over de besloten zittingen en de openbare zittingen. Vindt hij dat er uit de besloten zittingen een ander beeld naar voren komt dan uit de openbare zittingen. Want onze indruk is dat dat niet het geval is.

De voorzitter: Ik geef het woord aan de heer Kuipers.

De heer Kuipers (GL): GroenLinks hanteert net als de Provinciewet en de Wet openbaarheid van bestuur en de collega's, openbaarheid als uitgangspunt. Nu wij de stukken onder geheimhouding beoordelen, moeten wij ons afvragen waar die geheimhouding nu, acht jaar na dato, nog toe dient. Daarvoor moeten we naast de CdK en GS, die dit hebben voorbereid, natuurlijk ook de Wet openbaarheid van bestuur complementeren. We moeten hier immers antwoord geven op een Wob-verzoek van het Dagblad van het Noorden. En ons daarom ook uitspreken over deze geheimhouding. Natuurlijk dienen we de getuigen die zijn gehoord te beschermen. Maar wij zijn er van overtuigd dat het in hun belang is dat de stukken openbaar worden, zodat duidelijk is wat er met de onderzoekscommissie Eurochamp is gedeeld. Bovendien geeft dat aan alle betrokkene, getuigen inclusief, eindelijk de mogelijkheid vrijelijk te spreken over hun rol in Eurochamp. En ook voor het afsluiten van het dossier Eurochamp is het bijzonder wenselijk alle stukken openbaar te maken. Want niet alleen zal de kwestie naar onze mening telkens terugkeren in de politieke arena indien nog stukken geheim blijven; op ieder toekomstig Wob-verzoek zullen we weer opnieuw een besluit moeten nemen. En dan zitten we een paar keer per jaar in deze zelfde setting bij elkaar.

De inhoud van de verhoren geeft ons geen aanleiding om dat geheimhoudingscircus in stand te houden. Er is maar eigenlijk maar één reden om de gespreksverslagen van de interviews vertrouwelijk te houden. En dat zien we ook in besluitregel 2, dat zou aan de ondervraagden zijn beloofd. Maar de toezegging van vertrouwelijkheid is daarbij volgens ons nadrukkelijk niet genoeg om de geheimhouding in stand te houden. Want zoals we in al die verslagen kunnen lezen, sorry mevrouw Meeuwissen, is er telkens aangegeven en door de betrokkenen expliciet mee ingestemd, dat de vertrouwelijkheid niet zal gelden voor de verstrekte informatie. Die zou door de onderzoekscommissie worden betrokken bij het schrijven van het rapport.

Mevrouw Meeuwissen (VVD): Wat er beloofd is aan de mensen is dat de inhoud in zijn algemeenheid zal verwerkt worden in het rapport. Wat tevens gezegd is dat letterlijke quotes niet zonder aparte toestemming vooraf verwerkt zullen worden. Die letterlijke quotes zijn dus ook de teksten die letterlijk in de gespreksverslagen staan. En daar gaat het om.

De heer Kuipers (GroenLinks): Mijn volgende alinea gaat daar exact op in. Misschien moet ik dan die volgende alinea nu even houden.

Zoals we in die verslagen kunnen lezen is er dus aangegeven dat die vertrouwelijkheid niet zal gelden voor de verstrekte informatie. Die zal wel betrokken worden bij het rapport, daar ben ik het met mevrouw Meeuwissen eens. Maar uitsluitend de herleidbaarheid naar de personen, door de commissie aangeduid als privacy, valt dan nog onder die toegezegde vertrouwelijkheid. Aangezien hier duidelijk geen sprake is van privacy aangaande de persoonlijke levenssfeer geeft de Wet openbaarheid van bestuur geen enkele grond om hier geheimhouding op te leggen dan wel in stand te houden.

Gedeputeerde Staten schrijven dat artikel 151c, lid 7 van de Provinciewet bepaalt dat al hetgeen tijdens de gesloten zitting ter kennis komt van de onderzoekscommissie geheim moet blijven. En daarmee hoeft deze geheimhouding dus niet expliciet door PS te worden opgelegd maar volgt deze automatisch. Maar ze kan wel door PS worden opgeheven. Op het moment dat PS een oordeel dient te vellen over geheimhouding is altijd artikel 25 van toepassing. En de harde eis is dat het belang van

geheimhouding genoemd dient te zijn in artikel 10 van de Wet openbaarheid van bestuur. En GS signaleert dat voor diverse stukken niet blijkt op welke gronden van artikel 10 van de Wob, de geheimhouding is opgelegd. Correct. Echter, voor het deel van de stukken waarvan zij voorstelt de geheimhouding te laten voortduren, geeft zij ook niet aan op basis van welke gronden dat is. En mijn concrete vraag aan het college van GS is dan ook: op welke gronden van artikel 10 van de Wob stelt u voor de geheimhouding op de in besluitregel 2 genoemde stukken voort te laten duren? Wij treffen in het statenstuk geen van die gronden aan, als onderbouwing van besluit punt 2. En ik hoor dat graag nog als antwoord van GS op mijn vraag. Mocht een afdoende onderbouwing in lijn met mijn betoog achterwege blijven, zien wij geen andere mogelijkheid dan het opheffen van geheimhouding op alle stukken.

En daarmee heb ik aangegeven dat de fractie van GroenLinks er op dit moment van overtuigd is dat het niet alleen zeer wenselijk, maar ook juridisch juist is om volledige openbaarheid te geven in de stukken van de onderzoekscommissie Eurochamp.

De voorzitter: Ik geef het woord aan de heer Uppelschoten.

De heer Uppelschoten (PVV): Mijn betoog richt zich vooral op punt 2 van het besluit, het in stand houden van de geheimhouding van de gesprekken die de onderzoekscommissie heeft gevoerd. Ik heb gelukkig de tijd om alle stukken te lezen, dat heb ik ook vier middagen gedaan. Ik was ook echt benieuwd wat is er nu toch allemaal gebeurd, wat zou er nu toch allemaal in die verslagen staan dat het zo schokkend is dat het geheim moet blijven. Want dat moeten toch hele opmerkelijke dingen zijn. Ik heb dus gemerkt dat er vijftien gesprekken met de medewerkers van de provincie en bestuurders zijn gevoerd. De structuur van die gesprek is, het waren eerst interviews. Interviews met de bedoeling om er achter te komen wie weet wat er gebeurd is. En als er een idee was dat het gaat om die-en-die personen, die weten wat, dan werden ze openbaar hier gehoord om onder ede te bevestigen wat ze in het interview al verteld hadden. In twee gevallen is besloten dat het moest gebeuren.

De zwaarwichtige redenen trouwens die dan nodig zijn om dat te doen zijn toen niet vermeld, die worden trouwens ook nu niet vermeld. In die sessies is expliciet door de voorzitter van de commissie steeds gevraagd: Luister eens, wij doen dit op uw verzoek omdat u het vervelend vindt publiekelijk een verklaring af te leggen, maar het is geenszins de bedoeling dat wat u vertelt geheim blijft. En wij willen dat gebruiken voor het openbaar eindverslag. Gaat u daarmee akkoord dat we de informatie gebruiken. Expliciet noemen die mensen: Wij gaan daarmee akkoord en de informatie die wij hier vertellen en ook in de besloten zitting, mag gebruikt worden in het verslag op dezelfde wijze als mensen hier in het openbaar gehoord zijn. Naar mijn mening geven ze aan dat er geen enkele reden is om de zaak geheim te houden.

De structuur is verder zo dat de commissie en de voorzitter heel duidelijk zijn: wij zijn voor openbaarheid, wij willen graag uitzoeken wat er gebeurd is en wij streven er naar om alles openbaar te maken. De commissie zelf heeft ook helemaal niet aangedrongen op geheimhouding van de stukken en hebben mensen ook helemaal niet die toezegging gedaan. Dus het verhaal dat er allerlei beloftes gedaan zijn en dat wij onze beloftes moeten houden, die beloftes kun je in de stukken absoluut niet vinden. Dat staat nergens. Sterker nog, het tegenovergestelde spreekt er uit namelijk dat zij, mensen die denken dat ze zich daarop zouden kunnen beroepen, daarop wijzen dat het niet zo is. Dat gaat met name over mensen die in besloten zitting zijn gehoord.

Mevrouw Meeuwissen (VVD): Ik begrijp niet goed wat u zegt. Want wat ik heb gelezen in de gespreksverslagen is dat mensen is gezegd, wij gaan niet uw letterlijke quotes opnemen die herleidbaar zijn naar u, maar als we dat wel gaan doen in het uiteindelijke rapport, leggen we dat eerst

ter goedkeuring aan u voor. Dat zie je in al die verslagen terugkomen. U zegt nu, ik begrijp het gewoon niet goed, er is niets van geheimhouding beloofd; hoe kan je nu zeggen dat er niets beloofd is als het is zoals ik net zei. Dat is toch een vorm van geheimhouding. Ik snap het gewoon niet.

De heer Uppelschoten (PVV): Van de verslagen zijn concepten gemaakt en die zijn naar de mensen toegestuurd en die hebben de kans gekregen op die concepten te reageren. Als er dingen in stonden waar zij niet tevreden over waren, zijn die dingen verwijderd. De verslagen zoals ze er nu liggen zijn de verslagen waar zij mee instemden, dat alles wat daarin stond gebruikt zou worden voor het openbaar verslag.

Mevrouw Meeuwissen (VVD): Verslagen geven een getrouw beeld van het gesprek weer. En daar zijn ze mee akkoord gegaan.

De heer Uppelschoten (PVV): Maar ook alles wat gemaakt is, had de bedoeling gebruikt te worden voor een openbaar verslag. Dat wist iedereen. Als je instemde met de verslagen, als je een concept-verslag kreeg en je stemde in met dit is het verslag. Dan was het wat in het verslag stond, kon ook gebruikt worden voor het openbare eindverslag. Dat gold zelfs voor de verslagen die in de besloten zitting zijn afgenomen. Daar is juist expliciet aandacht aan besteed. Van: dit is wel een besloten zitting, maar denk nou niet dat wat je hier vertelt geheim blijft. Die mensen hadden ook niet de intentie om dat te zeggen. Maar de voorzitter heeft expliciet dat steeds aan de orde gesteld, u begrijpt toch dat wat u hier vertelt, dat wij dat kunnen gebruiken voor het openbaar eindverslag. En wat u hier vertelt is geen verschil mee wat hier openbaar aan andere mensen is gevraagd onder ede. Er is dus zelfs nooit de indruk gewekt dat dingen geheim zouden blijven en de beloftes van mensen zijn helemaal niet gedaan. Maar dat is steeds gezegd en we hebben misschien wat te gemakkelijk met elkaar nagepraat. Beloftes kun je helemaal nergens vinden in die verslagen.

De voorzitter: Mevrouw Meeuwissen nog eenmaal op dit punt. Het lijkt er op alsof u elkaar niet kunnen overtuigen. Maar nog een poging.

Mevrouw Meeuwissen (VVD): Ik hoor u er allerlei dingen er omheen aangeven die ik niet in de stukken heb aangetroffen. Dus ja, het kan zo zijn, maar het kan niet zo zijn. Dus daar kan ik niets mee.

De heer Uppelschoten (PVV): Ik kan alleen zeggen dat ik ruim de tijd heb gehad om de stukken te lezen. En ik heb ze zelfs als een roman gelezen, het werd zo langzamerhand een roman, een script voor Goede tijden, slechte tijden. Is dit nu waar alle geheimhouding over is, waar alle toe toestanden over geweest zijn? Ik dacht dat er hele schokkende dingen in zouden staan. Dat er bestuurders zouden omvallen, dat er schandalen hier bij de provincie tevoorschijn zouden komen. Niets van dat alles, niks.

De heer Vester (SP): Mag ik mevrouw Meeuwissen vragen. Bedoelt ze nu de transcripties van de interviews, hebben we het daarover. Of hebben we het over de onder ede en de besloten verhoren.

Mevrouw Meeuwissen (VVD): Het onderscheid dat u daar tussen maakt, maak ik niet.

De heer Vester (SP): Ik vraag, gaat het om de transcriptie van de geluidsbanden, de letterlijke weergave van de interviews. Heeft u het daar over of over iets anders?

Mevrouw Meeuwissen (VVD): Over die gespreksverslagen.

De voorzitter: Oké, u heeft een antwoord.

De heer Uppelschoten (PVV): Ik had ook gehoopt, maar dat lijkt een beetje op de situatie die we ook met de andere geheimhoudingsdingen hebben gevonden, er moet een afweging plaatsvinden en er moeten gewichtige argumenten zijn om dingen besloten te doen en te besluiten tot geheimhouding.

Die kan je absoluut niet vinden, die zijn er ook niet. En die zijn ook nu niet genoemd in het statenstuk, behalve dat verwezen wordt naar dat artikel 151c, lid 7. Maar daar staat ook bij: een commissie kan dat doen. Als er gewichtige redenen zijn en als die dan vermeld zijn. Die kan je helemaal niet vinden in de verslagen, die staan ook nu in het stuk niet.

Dat zou nu kunnen zijn dat hele gewichtige redenen zijn waarom je vindt dat het moet. Maar het lijkt of er een soort automatisme wordt gesuggereerd, namelijk ambtenaren worden gehoord en bestuurders worden gehoord. En er hebben twee in een besloten zitting gesproken en daarom is het per definitie altijd geheim. Ik denk dat als de interviewers en de mensen die geïnterviewd worden, van mening zijn dat dat niet hoeft, dat het dan ook niet zo is. En het automatisme dat iets geheim moet blijven, dat gaat me net iets te ver. We hebben om die reden het amendement gemaakt.

De heer Smits (VVD): De heer Uppelschoten zegt een commissie *kán* dat doen, dat is correct en in lijn met het wetsartikel. We kunnen ook vaststellen dat de commissie dat gedaan *hééft*. Dat is een afweging, het doen of het niet doen, afnemen van een verhoor/interview in beslotenheid, die je op dat moment neemt en niet achteraf. Dus wat u aangeeft wat een commissie kan doen, stellen wij vast dat de commissie dat gedaan heeft en dat er dientengevolge sprake is van beslotenheid, vertrouwelijkheid en geheimhouding.

De heer Uppelschoten (PVV): Dan staat er in dat artikel dat er sprake moet zijn van gewichtige redenen.

Als je leest wat daar staat, daar staat (dat heeft niets te maken met de stukken of geheimhouding) dat mensen om persoonlijke redenen het heel vervelend vinden om publiekelijk hier gehoord te worden. En de voorzitter zegt dus ook om die reden (dit heeft dus niets te maken met het feit dat wij openbaarheid van informatie willen), om u tegemoet te komen omdat u om allerlei redenen het vervelend vindt om publiekelijk gehoord te worden, stemmen wij daarmee in. Maar niet met geheimhouding van de informatie. Dat is om die reden steeds expliciet gevraagd bij die besloten zittingen.

De heer Smits (VVD): De heer Uppelschoten bouwt een redenering op met terugwerkende kracht. Alsof wij nu in de positie zijn om te verklaren dat de desbetreffende interviews (in beslotenheid), of de redenen daarvoor valide waren of niet.

De heer Uppelschoten (PVV): Dat moet je terugvinden in de verslagen.

De heer Smits (VVD): Dat is niet aan de orde.

De heer Uppelschoten (PVV): Jawel.

De heer Smits (VVD): De commissie heeft dat besluit wel genomen, jaren geleden. En daarmee is die beslotenheid ingesteld. U kunt niet zeggen, achteraf blijkt datgene dat is ingebracht in die besloten interviews van zo'n geringe waarde te zijn dat we de beslotenheid maar opheffen. Dat stel je vooraf en daarmee geldt datgene wat in het betreffende wetsartikel is vermeld, inclusief de geheimhouding.

De heer Uppelschoten (PVV): Het is juist niet gebonden aan het feit wat die mensen gezegd hebben. Of dat nu belangrijk is of niet belangrijk. Over het algemeen wil ik steeds zeggen: wat er steeds gemeld is, was niet zo heel erg belangrijk. Dit had niet te maken met de aard van de informatie, maar dat mensen het om persoonlijke redenen, misschien zijn ze heel verlegen of heel bang of wat weet ik precies, dat ze niet gewend zijn in een groot gezelschap gehoord te worden. En om die reden wordt ook gezegd, om u tegemoet te komen hebben wij ingestemd dat u in een kleinere kring gehoord wordt. Dat is de reden geweest.

De heer Smits (VVD): En daarom is artikel 151c, lid 7 van toepassing. Het gaat er ook niet om achteraf de gronden van de commissie te beoordelen. Als je dat opportuun vindt, zou je wanneer je daartoe de mogelijkheden hebt, dat op dat moment moeten beoordelen. Dat is niet gebeurd. Er is gekozen voor beslotenheid. Er zijn argumenten voor geweest, of die achteraf valide zijn of niet, dat doet er niet meer toe, er is sprake van beslotenheid en dus is het artikel aan de orde.

De heer Uppelschoten (PVV): Ook als je zou kijken waarom de geheimhouding er zou moeten zijn. Natuurlijk kijk je dan waarom de redenen zijn gehanteerd. En zijn dit nu gewichtige redenen, ja of nee. Een gewichtige reden zeker, want dan kun je kijken of het terecht is opgelegd. Als dat niet terecht is opgelegd, dan is dit een heel nieuw punt in de discussie. En u suggereert dat die gewichtige redenen aanwezig waren en dat het daarom geheim moet blijven. Maar het is nooit aan de orde geweest als je die verslagen leest. Sterker nog, er is heel expliciet gezegd, wat hier blijft is juist niet geheim en stemt u daarmee in.

De heer Vester (SP): Ik wil het toch zeggen. Als commissielid wisten wij drommelsgoed waar wij mee bezig waren. En wat voor ons de besloten interviews inhielden. En we hebben altijd gezegd en altijd heel bewust ermee omgegaan, dat het in de beslotenheid is dat we het doen. We hebben tijdens de besloten interviews vertrouwelijkheid toegezegd aan die mensen, maar we wisten drommelsgoed als commissie dat we naderhand naar punt 9 openbaarheid en communicatie punt 5 togingen. Het was dus wel degelijk dat wij ons bewust waren dat het naar buiten kwam. Dan kan altijd ik ook nog zeggen wanneer, maar daar kom ik straks nog op terug. Dat bewaar ik nog even.

De heer Uppelschoten (PVV): Ik kijk wat ik nog kan inbrengen. Een laatste argument. Het is ook duidelijk dat als je die verslagen leest, dat er hier mensen bij de provincie rondlopen die weten wat er precies gebeurd is. Maar dat het alleen niet boven water komt. Daar is KPMG niet in geslaagd, daar is ook de onderzoekscommissie niet in geslaagd. Ik spreek de hoop uit dat als we het hele dossier nu eens openbaar maken en daar de pers een diepte-onderzoek op gaat doen. Dat dan nog duidelijk wordt wat hier ooit gebeurd is. Wij moeten tot onze schande zeggen dat het de KPMG niet gelukt is, dat een eigen onderzoekscommissie dat niet gelukt is, maar als je de stukken leest, dan is het duidelijk dat er mensen zijn die weten dat er echt gebeurd is, maar alleen het komt niet boven water.

En blijkbaar moet je andere middelen hanteren om dat boven water te krijgen. En misschien is de pers en de democratie wel een heel goed middel om dan alsnog boven water te krijgen wat wij niet boven water kunnen krijgen. Maar dan moet het dossier wel beschikbaar zijn voor onderzoek en misschien dat zij mensen kunnen verleiden om wel te vertellen wat er uiteindelijk gebeurd is. En dan heeft het ook nog een functie en is het niet alleen maar het opheffen van geheimhouding.

De voorzitter: Ik geef het woord aan mevrouw Van der Tol.

Mevrouw Van der Tol (D66): We gaan nog geen betoog houden over wat wij vinden, dat bewaren wij voor de tweede termijn. We hebben wel een aantal vragen. Daar zijn al wel een deel van gesteld, maar ik ga toch nog even kijken wat ik nog open heb staan. Dan hebben we het over de beleidsbrief.

Op pagina 1 staat: voor zover we nu kunnen overzien, komt er uit de screening van zowel de stukken waarop nu nog geheimhouding rust als overige stukken uit het Eurochamp-dossier, geen andere conclusie naar voren dan is gebleken uit eerdere onderzoeken. En onze vraag is aan dit college: waarop berust die conclusie en hoe heeft u dat beoordeeld of er wel of geen geheimhouding op zou moeten rusten. En ik zou ook willen refereren aan de woorden van de heer Vester, die dus al net zei: ja, maar dat is verkeerd geïnterpreteerd of wat dan ook.

Op pagina 2 staat een stukje over die vertrouwelijkheid. Een aantal keren is die vraag ook al gesteld. Wij zouden willen weten waar zijn dan die stukken waaruit blijkt dat het hier echt om een soort vertrouwelijkheid gaat, die inhoudt dat we misschien voor de eeuwigheid dit niet naar buiten kunnen brengen.

Het Wob-verzoek van het Dagblad van het Noorden, daar hebben we ook een vraag over. Op 18 of 25 juli en dat daar een reactie op komt. Waar hangt dat van af? Waarom een week daar tussen, gebeurt er in de tussentijd nog iets of heb ik iets in de agenda gemist.

En dan op pagina 1 van de toelichting. De terugblik in de tijd. Er staat onder "De geheimhouding": "uit de stukken blijkt niet op welke gronden uit artikel 10 van de Wob de geheimhouding is opgelegd. Bij het raadplegen van de stukken uit het dossier van de onderzoekscommissie valt verder op dat de stukken, waarop de geheimhouding rust, niet eenduidig als zodanig zijn aangemerkt."

Wij vroegen ons af, wat staat hier nu eigenlijk. Stukken waarop geheimhouding berust zijn die eigenlijk niet geheim. Wat staat er nu eigenlijk, het is een beetje een verwarrende zin.

Dan hebben we hier nog een paar kleine vraagjes. Die zijn geloof ik ook al door mevrouw Van den Berg gesteld. En over de effecten ga ik in tweede termijn iets zeggen. Maar het komt als een soort konijn uit de hoge hoed, dat wij hier al zes jaar in de staten zitten. Dit heeft ongelooflijk veel impact gehad, zeker op de mensen die er toen al waren. We weten daar alles van. Hoe kan het nou dat wij nu plotseling wél alle stukken mogen zien. Er is al zo vaak hierover gesproken en zeker in de vorige periode waren het harde gesprekken vaak, onprettig ook. Wij mochten nooit een enkele inzage hebben. Hoe kan het nu dat zomaar in een keer dit kan en dat vinden we op zich wel heel erg fijn.

Dan hebben we nog een vraag over het register waar u het over heeft. Wie gaat bepalen wat in zo'n register komt? Is dat een kwestie dat de Staten dat doen of doet GS dat? En dan, stel nou dat deze Staten vast gaan stellen dat punt 2 uit het besluit, dat artikel 151c van toepassing wordt gevonden voor het merendeel van de Staten en dat de openbaarheid dus niet aan de orde is wat dat betreft en hoe lang gaat het dan duren. Hoe lang blijft die geheimhouding erop? Zitten we er dan voor eeuwig aan vast of wat houdt dat nou in? Dit waren de vragen en in de tweede termijn zal ik echt zeggen wat wij ervan vinden.

De voorzitter: Dank u wel voor uw inbreng in eerste termijn. De beantwoording namens het college zal gebeuren door de commissaris.

Schorsing

De voorzitter heropent de vergadering en verzoekt iedereen te gaan zitten.

De voorzitter: Voor de beantwoording namens het college in eerste termijn, geef ik het woord aan de heer Van Aartsen.

De heer Van Aartsen: Dank u wel meneer de voorzitter, het is op zich geloof ik, er is door een aantal van u een opmerking over gemaakt, goed dat we dit debat hebben. Ik heb, dat klinkt natuurlijk bij dit onderwerp wat vreemd, omdat ik weet dat buiten en binnen deze zaal mensen er nauw bij betrokken zijn, Ko Vester is daar één van, omdat hij in die commissie heeft gezeten.

Ik heb in zekere zin ook van dit debat genoten, het bevestigt het beeld wat ik een aantal malen ook naar buiten heb gebracht, dat uw Staten, en u kunt u zelf feliciteren met het feit, dat u eigenlijk alle onderwerpen hier op een grondige manier behandelt.

Ik ga u niet meer uitleggen, ik geloof ook dat dat helemaal niet hoeft, dat staat ook in de stukken, waarom dit college er nu pas over wil praten. Het klinkt wat vervelend, maar ik denk dat dat ook wat met mijzelf te maken heeft. Ik heb een aantal keer gezegd, dat heb ik ook in bijeenkomsten die ik met u fracties heb gehad gedaan, iedere keer kwam dit onderwerp niet alleen in de politieke arena, maar ook daar buiten, iedere keer kwam het thema Eurochamp op één of andere manier terug. En ik heb toen in een aantal van die gesprekken gezegd, en dat weet u, zou u niet een poging wagen om een deel van dit debat op wat meer rationele wijze te voeren door zoveel mogelijk openheid te betrachten. Althans een poging, want ik ben wat dat betreft soms ook zonder illusie.

Die discussie heb ik uiteraard ook met het college mogen voeren en ik ben hen ook dankbaar voor het feit dat zij die ruimte hebben gegeven. Dat is dan meteen het antwoord op uw vraag: Hoe komt het nu dat we er nu opeens over kunnen spreken.

De aanleiding daarvan is vervolgens ook het verzoek van het Dagblad van het Noorden van 13 april jl., zes dagen voordat ik binnenkwam, dus daar heb ik helemaal niets mee te maken. Het Dagblad dat een Wob-verzoek heeft gedaan, dat verzoek geldt voor alle documenten uit het Eurochamp-dossier en dat wil dus zeggen ook de stukken die niet in de dossiers zitten die de meeste van u heeft gezien. Daar zou ik aan het eind van het debat, als u mij toestaat voorzitter, nog wel iets over willen zeggen.

Verder is er ook het Wob-verzoek van de journalist, de heer de Kleine, ook daarvoor geldt dat aan hem recht moet worden gedaan in het kader van de discussie die we vanmiddag hebben en volgende week in het college.

Ik denk dat het verstandig is, dat ik een aantal opmerkingen maak over artikel 151c lid 7, want daar liepen veel vragen uit het debat op uit. Ik zou een aantal opmerkingen willen maken over hoe nu verder, daar is ook naar gevraagd. Wat zijn nu de volgende stepping stones ten aanzien van het voorstel en de openbaarheid zoals we die zouden betrachten. Ik zou ook een paar suggesties willen meegeven, maar dat kan ik ook in de tweede termijn doen, over de inrichting van dit soort onderzoeken.

En tenslotte, maar ook dat kan ik in de tweede termijn doen voorzitter, een oproep doen aan u allen, die echt uit mijn hart zal komen. Ik voel aan een aantal mensen in de zaal, dat het heel vervelend is, dat je in dit soort discussies met veel juridische elementen moet werken, maar dat moet wel, je kunt je daar niet van losmaken. Ook daar wil ik aan het slot van het debat iets over kunnen zeggen.

Maar dit is ook aan de orde geweest in een aantal debatten die hierover hebben plaatsgevonden zowel in 2014 als in 2016, is er door u over het morele aspect aangegeven, de heer Loof noemde dat "beloofd is beloofd", dat morele aspect moet denk ik zowel voor het college als ook voor uw Staten wel een rol spelen. Daar kun je niet zomaar aan voorbij gaan, want dat is voor denk ik een gezond openbaar bestuur, een openbaar bestuur waar je op kunt bouwen, ook wel heel belangrijk.

Dan over dat artikel 151c wat ik u niet hoeft te houden, want dat kunt u allemaal denk ik, net als ik trouwens, dromen, hoe dat artikel in elkaar zit. Daar een paar opmerkingen over. Ik zal straks iets zeggen over de wetsgeschiedenis, want dat is misschien toch ook interessant. Dat heb ik geleerd van de beste minister van Binnenlandse Zaken ooit, minister Dales, dat het ook altijd belangrijk is om de wetsgeschiedenis erbij te halen. Wat heeft de wetgever nou eigenlijk bedoeld met het introduceren van het artikel 151c lid 7? Het belangrijkste element is, dat staat letterlijk in het artikel, als men besluit om niet in de openbaarheid te verhoren maar achter gesloten deuren, dan maakt dat, en dat is dus wel een automatisme, de heer Uppelschoten zei "dat automatisme, daar geloof ik niet in", maar dat is er dus gewoon wel. De geheimhouding van wat tijdens een verhoor, dat niet in het openbaar is gehouden, die aan de commissie ter kennis komt, is absoluut. Daarmee heb ik ook een paar van de vragen daarover beantwoord.

Maar nu even naar de wetgeschiedenis kijkend, het is interessant hoe het in de wet is gekomen. Want het is tot stand komen via een discussie in de Eerste Kamer, er is ook een werkelijk debat over dit artikel geweest. Het is via de Eerste Kamer in de Provinciewet gekomen, via een kopie van hetzelfde artikel in de Gemeentewet. De Eerste Kamer heeft destijds gezegd, waarom staat dat nou niet in de Provinciewet. En de indieners menen dat een enquête en dat is ook het punt waar de heer Vester telkenmale op terugkomt, en een aantal van u ook, op de absolute geheimhouding. De indieners menen wél dat het een enquêtecommissie vrijstaat om informatie die zij tijdens het besloten verhoor, bedoeld is niet-openbaar, die termen worden door elkaar gebruikt, dat het hen vrijstaat die informatie als achtergrond te gebruiken voor haar conclusies. En vanuit het oogpunt van transparantie en ter verantwoording van de conclusies die zij achter gesloten deuren trekken, achten de indieners het uiteraard wel gewenst, dat de enquêtecommissie zich baseert op informatie die in de openbaarheid tot de commissie is gekomen, dan wel voor iedereen toegankelijk is, in de openbaarheid. Dit sluit echter niet uit dat op andere wijze verkregen informatie van de commissie haar in haar oordeel kan sterken.

Maar dat laat dus onverlet het feit, dat de keuze voor niet openbare verhoren leidt tot geheimhouding, een geheimhouding die bovendien absoluut is. In de Memorie van Antwoord, u ziet ik heb de stukken erop nageslagen, dat de geheimhouding absoluut is en dat betekent dat de duur van de geheimhouding niet is beperkt. De geheimhouding die op besloten verhoren ligt, kan niet worden opgeheven. Ik dacht dat de heer Loof daar ook een vraag over stelde.

Wat is de achtergrond, waarom de Kamer dit ook zo heeft gewild en waarom is het artikel in de wet gekomen zoals het luidt. Stel u zou, misschien mag ik mij de opmerking permitteren, en ik hoop het niet, maar stel u zou een nieuwe enquêtecommissie nodig hebben. Dan onttrekt u, stel dat u zou zeggen 'mooi artikel, dat automatisme, daar doen wij niet aan' – dat kunt u niet zeggen, daar kom ik nog wel op terug – maar stel dat u dat zou zeggen. Dan is het effect daarvan dat een eventuele volgende enquêtecommissie, als die zou zeggen we vinden het toch noodzakelijk om ter voorbereiding op de openbare verhoren in de beslotenheid mensen te horen. En dat zullen ze willen; de methodiek hiervan is dat je een aantal zaken wilt horen die interessant zijn, waar je de vinger op wilt leggen, en die aan de orde moeten komen in de openbare verhoren, of er zit iemand waarvan je denkt, daar zit iemand met een mooi verhaal, maar daar hebben we in het kader van het onderzoek eigenlijk niets tot weinig aan.

Het effect van het negeren van het automatisme (wat niet kan), voor andere toekomstige enquêtecommissies is, dat iemand zou kunnen zeggen 'dat besloten verhoor dat ga ik dus niet doen, want ik weet dat de Staten van Drenthe uiteindelijk de geheimhouding zouden kunnen opheffen.'

De voorzitter: Mevrouw Van den Berg.

Mevrouw van den Berg (CU): Dank u wel. Ik begrijp heel goed wat u zegt en ik kan dat ook goed volgen, maar waar ik nog even mee zit, eigenlijk zegt u van, de bedoeling van de Eerste Kamer is eigenlijk geweest dat er sprake zou moeten zijn van twee rondes bij verhoren door een enquêtecommissie. Een eerste waarin informatie wordt vergaard en in een tweede openbare sessie moet deze informatie bevestigd worden. Nu is in dit specifieke geval het zo dat inderdaad zo'n sessie is geweest, een eerste lijst met interviews, om informatie te vergaren, maar vervolgens zijn er openbare verhoren gehouden, een tweede lijst van interviews, maar twee van die mensen zijn vanwege nervositeit of ik weet niet wat precies de reden is, in ieder geval zagen die het niet zitten. Die zijn in een veilige setting, laat ik het zo zeggen, gehoord, die hebben een eed afgelegd. Maar daarbij is inderdaad een opmerking gemaakt over het feit dat dit niet onder geheimhouding, ik weet niet precies de tekst, zou vallen. Zou je daar niet een onderscheid in moeten maken?

De voorzitter: De heer Van Aartsen.

De heer Van Aartsen: Voorzitter, ik weet waarop u doelt, dat zijn inderdaad een tweetal verhoren geweest, maar hier komen we op een heel vervelend punt. Een tweetal mensen heeft van die restrictie gebruik gemaakt en hen is wel gevraagd door de commissie, heeft u er bezwaar tegen als dit uiteindelijk openbaar wordt. In ieder geval bleek één van de betrokkenen daar geen bezwaar tegen te hebben. Op dat moment had de commissie ter stond moeten zeggen, dan maken we dit verhoor openbaar. Dat is niet gebeurd.

Er zijn wel meer aspecten waarvan ik denk, de commissie, de heer Vester moet het mij maar vergeven, had het net iets scherper kunnen doen, maar dat is toen niet gebeurd. En het is daarmee verschoven naar het niet-openbare deel van de verhoren, dus dat is de achtergrond. Ik zal zo dadelijk ook nog iets vermelden over de commissie, want het is toch ook interessant hoe die debatten in de commissie zijn verlopen. Maar op dit moment had de commissie tegen de betrokkenen moeten zeggen, we maken het dus openbaar.

De voorzitter: De heer Kuipers.

De heer Kuipers (GL): Voorzitter, ik begrijp het betoog dat de heer Van Aartsen houdt en ik had eerder ook ambtelijk wat achtergrondinformatie ingewonnen en dat was ook langs deze lijn, er is geen vrijheid om deze stukken openbaar te maken. Dat is ook wat de heer Van Aartsen zojuist betoogd heeft, wij hebben niet de vrijheid die geheimhouding op te leggen. Maar toen ik dat in het presidium aangaf, toen weersprak de heer Van Aartsen zich. Mijn vraag is, begrijp ik de heer Van Aartsen op dit moment niet goed, of is zijn standpunt tussen het presidium en nu gewijzigd, zodat ik dan ook de nieuwe feiten kan hanteren.

De voorzitter: De heer Van Aartsen.

De heer Van Aartsen: Voorzitter, heel prettig dat dit nu een besloten vergadering is, maar ik zou het zelfs in een openbare vergadering zeggen, dat klopt. Ik heb toen een beetje, want ik voel met u mee, laat ik dat zeggen, ik voel ook mee met de opmerking die de heer Uppelschoten er toen over heeft gemaakt. En ik heb toen, maar dat moet u zien als een persoonlijke opwelling van mij, waarvan ik toen heb gezegd, 'als u dat toch wilt, dan gaat u daarover'. Maar dat had ik dus niet moeten zeggen, zeker niet omdat ik had kunnen weten dat u er weer op een moment op terug zou komen. Maar ik ben ook een mens en ik heb er ook gevoelens bij en u ook. Maar in het ambt dat ik heb en in het ambt dat u hebt, zo sta ik hier nu ook, kan ik niet contra legem handelen en dat kunt u (en dat moet u niet als een belerende opmerking mijnerzijds opvatten) ook niet doen. We hebben allemaal een eed afgelegd dat we ons aan de Grondwet en de wetten zullen houden. En nogmaals, het is zoals het is.

De voorzitter: De heer Kuipers.

De heer Kuipers (GL): Ja voorzitter, ik hecht ook heel veel waarde aan het oordeel van de heer Van Aartsen. Maar ik heb mij dus gebaseerd op wat de heer Van Aartsen in het presidium heeft gezegd. Maar ik zal mij nu verder baseren op hetgeen hij in dit debat heeft ingebracht, dat betekent ook dat ik straks wil schorsen voor de tweede termijn, dank u wel.

De voorzitter: De heer Vester.

De heer Vester (SP): Voorzitter, de commissie heeft toentertijd, in het licht van artikel 151c lid 7, heel bewust gekozen om de mensen te bevragen in een besloten interview.

De heer Van Aartsen: Niet-openbaar.

De heer Vester (SP): Ja, besloten, om juist die verplichting met die geheimhouding, die problemen, te voorkomen. Dat wil ik even meedelen. Daarvoor staat het zo ook duidelijk in het rapport geschreven. Verder wil ik nog zeggen over de besloten, onder ede gehoorde mensen, wat zij gezegd hebben staat met citaten in het rapport, dus zo geheim is het ook niet meer.

De heer Van Aartsen: Mevrouw Wollerich en Meeuwissen hebben daar vragen over gesteld, daar kom ik zo dadelijk op.

Maar ik wou even de lijn vasthouden over dat artikel 151c lid 7. Ik heb de gelegenheid gehad om het dossier te bestuderen, ik heb bijvoorbeeld gezien dat, dat heeft u ook kunnen zien, maar dat kan straks ook de buitenwereld zien, uit het verslag van de commissie van 12 juni 2009 blijkt dat gesproken is over de vertrouwelijkheid van de besloten interviews. En dan blijkt er ook ongeveer welke afspraak daarover is gemaakt. En dan is de discussie over de vertrouwelijkheid van de besloten interviews, voorbereiding hoorzitting, vragenlijsten worden doorgenomen, bij de besloten zittingen is de inhoud van de verslagen geheim conform de verordening.

Maar daar zit ook nog een specifiek element aan; de wet gaat boven protocol, boven reglement, boven een verordening, maar dan zegt de voorzitter en enkele andere leden van de commissie; zij vinden dat dit onvoldoende duidelijk is geweest. Als ik dat allemaal teruglees, denk ik dat dat zo is. En dan zeggen ze: "anders hadden zij niet in besloten zittingen bewilligd". En dat is denk ik de kern van het probleem wat zich in die commissie heeft voorgedaan.

De commissie had, als ze het goed hadden gedaan, moeten zeggen, wij houden deze verhoren onder de figuur van artikel 151c, dat is kennelijk van sommigen wel en van anderen niet de bedoeling geweest. Dat blijkt onder andere uit dit stukje van 12 juni 2009. Achteraf bezien, en dat is inderdaad allemaal achteraf bezien, is dat jammer.

De heer Uppelschoten moet het mij niet kwalijk nemen, maar het automatisme van dat artikel is absoluut. En het heeft dus, als we ons er niet aanhouden, gevolgen. Niet alleen hier voor eventuele toekomstige enquêtecommissies in deze Staten, maar ook breder voor enquêtecommissies als zodanig, want natuurlijk is het bij bepalen van deze methodiek gekeken naar de methodiek in de Staten-Generaal zelf.

De voorzitter: De heer Uppelschoten.

De heer Uppelschoten (PVV): Meneer de commissaris, u heeft het over de bedoelingen van de wet. Ik kan me heel goed voorstellen dat het belangrijk is om mensen in een besloten zitting te horen, omdat ze dingen te melden hebben die misschien pijnlijk zijn als ze naar buiten komen, maar die ook grote repercussies kunnen hebben voor henzelf en dat je zo'n instrument moet hebben. Als je leest dat er een afweging wordt gemaakt van 'we vinden het belangrijk om een bepaalde persoon te horen, het kan helaas niet in een openbare zitting, we moeten het besloten doen'. Maar als je de motivering leest waarom het gebeurd is, dat heeft dus niks te maken met de inhoud van de gesprekken. Dat heeft te maken met nervositeit of mensen zijn bang voor de pers, dat zijn eigenlijk de twee argumenten. Ook als je naderhand leest wat er dan gezegd is, de inhoud van het gesprek. Dan kun je alleen maar concluderen dat er niks wordt vermeld dat schokkend is en waardoor mensen zich in moeilijkheden kunnen brengen of er voor de organisatie moeilijkheden komen.

Uw conclusie, er had ter plekke geconstateerd moeten worden, dit is geen besloten zitting want wat hier verteld wordt dat is zo onschuldig, laat ik het zo zeggen, dat kan altijd openbaar worden. Maar uw afweging van als het echt een besloten zitting moet zijn omdat er dingen gebeurd zijn die niet kunnen, die schadelijk zijn voor de organisatie of voor de mensen zijn; helemaal mee eens. Maar als de mensen zelf aangeven, want ik heb ook opgeschreven wat letterlijk gevraagd is, er staat dan "volgens de wet is wat er in een besloten zitting is besproken vertrouwelijk, dat is niet onze bedoeling, laat ik dat eerlijk zeggen", zegt de voorzitter, "we hebben voor een besloten zitting gekozen om u tegemoet te komen, maar niet om wat hier gezegd is en om het vertrouwelijk te houden. Ik vraag u er daarom ook uitdrukkelijk om dat de commissie de informatie uit deze zitting net zo gebruikt als de informatie uit de andere hoorzittingen. Stemt u daarmee in ja of nee? Ja".

Om het op te lossen zou ik bijna willen zeggen, we kunnen aan die twee mensen ook vragen: heeft u er bezwaar tegen wat u toen gezegd heeft, dat dat in de openbaarheid komt? En als die mensen dat aangeven, het is toch ook de bedoeling dat de mensen die gehoord worden, beschermd worden. Als die aangeven dat ze die bescherming niet nodig hebben, waar zitten wij dan moeilijk over te doen?

De voorzitter: De heer Van Aartsen.

De heer Van Aartsen: a) Je kan pas vaststellen dat er een totale parallel is, en daar kom ik zo nog even op terug, tussen het besloten en openbare verhoor, als het openbare verhoor al is geweest. Nou, in dit geval is het inderdaad zo, dat de commissie had kunnen zeggen, het gaat om twee gevallen, er zijn ongeveer 17 mensen ook in een niet openbaar verhoor gehoord en bij deze twee heeft dat gespeeld. Van één weet ik het zelfs heel zeker dat dat zo is. Wel nu, maar wij kunnen niet, u niet, ik niet, Staten niet, GS niet, zeggen: nu spelen we met terugwerkende kracht even commissie en zeggen dat dat dan ook wel openbaar had kunnen zijn.

En mag ik nog één opmerking maken, voorzitter, en dat is de volgende: het mooie eigenlijk, en u zou daar eigenlijk heel blij moeten zijn, maar dat is moeilijk in een debat als deze, dat snap ik ook wel, het mooie is dat in de besloten verhoren en de openbare, daar zit geen licht tussen. Dat is heel interessant. Er is niet iets uit die niet-openbare verhoren gebleken, dat had gekund als we er nu na negen jaar naar zouden kijken, dat we zouden zeggen, oh maar dat hebben ze niet in de openbare verhoren gebruikt. Dan hadden we kunnen zeggen, dat is wel heel dom dat ze dat niet hebben gedaan. Ook dat zouden we niet moeten zeggen, want waarom zouden we oordelen over wat zij hebben gedaan.

Dat is het bijzondere van dit verhaal, na negen jaar blijkt uit dit dossier en overigens ook uit de screening van de rest van het dossier, er komt, tenzij we in de komende dagen nog iets vinden, (dat

heeft iets te maken met 18 en 25 juli), maar er zit dus niets in wat iedereen niet al min of meer wist. Daar heeft u dus helemaal gelijk in.

De voorzitter geeft het woord aan de heer Uppelschoten voor een laatste reactie.

De heer Uppelschoten (PVV): Maar ik probeer te kijken hoe we het nu kunnen oplossen. Als nu de mensen die beschermd moeten worden door de besloten zitting, als die nu hier zouden aangeven: wij hebben er geen bezwaar tegen dat wat wij in die besloten zitting gemeld hebben, openbaar wordt. We houden die geheimhouding in stand om hen te beschermen. Als nieuwe informatie ingebracht zou worden, dan zouden we toch wel kunnen zeggen, we kunnen de informatie openbaar maken, want voor wie beschermen we dat eigenlijk dan?

De voorzitter geeft het woord aan mevrouw van der Ham (Sterk Lokaal).

Mevrouw Van der Ham (Sterk Lokaal): Dank u wel voorzitter. Ik haak eigenlijk even in op wat meneer Uppelschoten zegt. Ik ben geen jurist en ik val met mijn neus in de boter in dit dossier, maar volgens mij moeten wij ons gewoon houden aan de wet en u wilt elke keer iets doen wat niet past binnen die wet. Volgens mij is dat wat meneer Van Aartsen ons probeert uit te leggen.

De heer Uppelschoten (PVV): Laten we zeggen, ik heb ook van juristen het één en ander te horen gekregen, die geven aan dat het wel kan. Maar goed, dat is altijd de discussie onder juristen. Dat dit een verbijzondering is van de algemene wet en dat je binnen deze bestaande wet altijd kan kijken of er nieuwe afwegingen zijn of dingen die geheim zijn geheim moeten blijven, of zijn er nieuwe feiten waarop je kunt besluiten dat geheimhouding wordt opgeheven. Een nieuw feit zou kunnen zijn, dat de mensen die je hebt willen beschermen, dat die aangeven dat bescherming niet meer nodig is. Dat zou een nieuw feit kunnen zijn op grond waarvan je een nieuwe afweging zou kunnen maken waarom je geheimhouding zou moeten betrachten of zou moeten opheffen.

De voorzitter geeft aan dat de heer Uppelschoten zijn punt heeft gemaakt en verzoekt de heer Van Aartsen zijn betoog te vervolgen.

De heer Van Aartsen: Staat u mij toe dat ik hier nog heel even op reageer, want gegeven wat de heer Uppelschoten zei, is dat wel belangrijk. De kern van mijn verhaal is, wij moeten niet, noch het college van GS, noch de Staten iets overdoen wat de commissie had moeten doen. Dat hebben ze niet gedaan en ik denk dat als je nu aan mensen gaat vragen, en dat zijn er twee: heb je er bezwaar tegen als het publiek wordt?, zij naar alle waarschijnlijkheid zullen zeggen: 'ja, daar heb ik wel bezwaar tegen', gegeven de nota die GS het licht heeft doen zien, want daar zullen ze zich op beroepen en dat zullen ze dan ook terecht kunnen doen. Dus u gaat een heel glibberig pad hiermee op en stel dat er een enorme noodzaak voor zou zijn, omdat u en ik er in hebben gelezen van, nou hebben we de oplossing, maar dat is helemaal niet het geval.

De voorzitter: De heer Uppelschoten.

De heer Uppelschoten: De noodzaak zou misschien kunnen zijn, dat we schoon schip kunnen maken en dat duidelijk is, dat alles wat met Eurochamp te maken heeft openbaar is. En dat we weer niet krijgen van, nee, dat stukje is niet openbaar, want dan blijft het gewoon doorgaan en het gaat nergens over, dus waarom maken we het niet openbaar?

De voorzitter verzoekt de heer Van Aartsen om zijn betoog voort te zetten.

De heer Van Aartsen: Dank u wel voorzitter, ik denk dat we op dit moment artikel 151c even terzijde kunnen leggen. Ik kom zo dadelijk wel bij een aantal afzonderlijke vragen, het kan zijn dat artikel 151c dan nog even om de hoek komt kijken. Laat ik dan ook maar meteen naar de vragen kijken, dat heb ik van gedeputeerde Bij geleerd, die doet dat ook ongeveer zo aan het eind van zijn betogen.

Ik denk dat ik een antwoord heb gegeven op de vragen over beslotenheid en niet-openbaar. U zult begrijpen, dat hoef ik dan ook straks niet te zeggen, dat ik namens het college bezwaren heb tegen het amendement zoals dat is ingediend. Bovendien, dat zou een suggestie aan u zijn, u moet zich even realiseren wat u vraagt. Als je het zo zou doen, dan blijft er dus iets hangen, want dan kan het college uiteraard tot de conclusie komen, waartoe het college al was gekomen, want u zegt niets meer over dat element. Ik begrijp wel wat de bedoeling is natuurlijk, maar het is heel apart dat er iets verdwijnt uit het debat waar het college een expliciete gedachte over heeft, maar dat, stel dat u het voorstel zo zou aannemen, kunnen wij alsnog, zij het dan moeilijk, dat geef ik toe hoor, op basis van dit debat zeggen, we doen het zoals we het toch al hadden voorgenomen en die niet-openbare verhoren die geven we niet aan de publiciteit vrij.

De heer Loof had nog de vraag, hoe zit het nou met het protocol? Het protocol is dus net als het reglement, net als datgene wat er in de verordening staat, het is van lagere orde dan het artikel 151c lid 7. Mevrouw Meeuwissen vroeg in hoeverre betrokkenen zijn ingelicht over het debat wat we nu hebben en de inzet van het college. We hebben allen een brief geschreven waarin we zeggen: u weet waar het over gaat, u weet dat u indertijd, sommigen twee maal, gehoord zijn, heeft u er bezwaar tegen dat we handelen in het licht van het voorstel van het college? Dan zijn er een aantal contacten met een aantal betrokkenen geweest. Die heb ik zelf gehad en de directeur-secretaris heeft er ook een aantal aan de lijn gehad, die hebben gezegd: we hebben tegen deze handelswijze geen bezwaar. Maar zij en de bestuurders, maar ook de ambtenaren, wisten overigens deksels goed onder welke figuur zij werden gehoord en dus beschermd werden door dat artikel 151c. Dat is ze ook bij voorgesprekken die er zijn geweest duidelijk gemaakt, want u weet hoe dat tegenwoordig gaat, mensen gaan niet zomaar bij zo'n commissie zitten, maar laten zich wat dat betreft ook informeren en de toenmalige landsadvocaat heeft ze dat ook duidelijk gemaakt. Dus daar gaan zij ook vanuit, maar dat heeft iets te maken met het morele aspect van de discussie.

Waarom kunnen de Statenleden nu wel kennismaken van die stukken, dat had altijd gekund. Ik weet gewoon niet wat de argumentatie eerder is geweest, maar de geheimhouding, de heer Kuipers heeft dat volgens mij in één van de debatten ook gezegd, de geheimhouding rust op de stukken en niet op de mensen. Deze Staten en dit college van GS, behoudens de heer Vester, zit er niemand in die dit nog persoonlijk heeft meegemaakt. Maar deze Staten, dit college van GS, had op ieder moment kunnen zeggen, want het is eigendom van de provincie, het archief, laat mij die twee dossiers gewoon eens zien. Dus dat had op elk moment hiervoor gekund en wat de overwegingen zijn geweest daarvoor, dat weet ik niet.

Dan het punt wat u noemt, dat is een belangrijk punt, het is goed ook dat u daar de vinger op legt, dat u heeft gevonden in de verslagen van de commissie, elementen die ook aan de orde zijn geweest bij die besloten verhoren. Dat komt op een viertal, ik heb er nog naar gekeken, momenten voor, dat er elementen in zitten uit de niet-openbare verhoren. Eén van degenen die daarin genoemd wordt is KPMG, dat is ook de enige, dat moet ik u nog zeggen, die een zienswijze heeft ingediend die dus bezwaren, althans nog niet in strikt juridische zin, maar gezegd heeft: daar hebben wij wat problemen mee. Wij zullen dus bij de screening, dat geldt ook voor de screening van de overige stukken, maar daar zult u niet veel aantreffen, denk ik, wat betrekking had op de niet-openbare verhoren, er zeer scherp opletten dat die delen verdwijnen. KMPG bijvoorbeeld zegt: we kunnen achterhalen wie toen precies gehoord zijn, wat hun telefoonnummers waren, wat hun emailadressen waren. Nou, dat doen

we bij niemand, dus dat geldt dan ook voor opmerkingen als deze, dus die gaan we eruit halen. Dat is ook de betekenis, ik weet niet meer wie van u dat nog vroeg, van die rode hokjes, dat zijn dus elementen die, als we het dossier vrijgeven, als u daar het groene licht voor geeft en het college volgende week als zodanig besluit, dan halen we die elementen eruit. Dat is niet veel, maar dat is wel wat. Dat kan dus ook betrekking hebben op drie andere aspecten, waar we inderdaad achter gekomen zijn, er zitten toch elementen in die ze hebben getrokken uit de niet-openbare verhoren. Verder komt men continu terecht bij elementen die te vinden zijn in de openbare verhoren.

Ik heb mevrouw Wollerich, die vroeg 'geen nieuwe inzichten, dus het kan toch openbaar', die discussie heb ik met de heer Uppelschoten gevoerd. U vroeg ook naar de rode hokjes, dat antwoord heb ik gegeven.

Mevrouw Van der Ham zei dat ze het idee van het register een goed idee vindt. Dat is denk ik echt een lacune is, om het zo maar te zeggen, in het bestuur van de provincie tot op heden. Het is erg belangrijk, behoudens natuurlijk weer dat beroemde artikel 151c, dat je op gezette tijden nagaat: is het stuk dat we naar de Staten hebben gestuurd, is daar nog steeds die geheimhouding aan onderhevig, ja of nee. Ik ben daar een groot voorstander van om dat regelmatig en periodiek te evalueren en wat mij betreft doen we dat. Dat doet het college en de Staten tezamen, want stukken worden door het college vaak naar de Staten gestuurd met een geheimhoudingsbepaling of vertrouwelijk zeggen we dan, maar dat is gewoon allemaal hetzelfde. Maar college en Staten moeten daar, wat mij betreft, eens in de zoveel tijd, en ik denk dat je één keer per jaar door die lijst moet lopen, aan u aangeven: is het nog steeds relevant dat die stukken geheim blijven. Want ik denk één keer in de vier jaar, maar ik zou me kunnen voorstellen dat we dat frequenter zouden kunnen gaan doen.

Dan moet ik even naar, hoe is nu het vervolg. Als u zou besluiten conform het voorstel van het college van GS, dan opent u de mogelijkheid om de geheimhouding op te heffen. Dat geldt dus voor het dossier dat u kent minus die niet-openbare verhoren. Dat besluit moet het college nog nemen volgende week dinsdag, volgens de planning die wij nu hebben. Dan krijgt u ook de lijst van stukken, die u overigens heeft gezien, die openbaar worden. Maar daarnaast, dat staat ook in de brief die aan de Staten is geschreven, maar ik ben nog steeds dankbaar dat u op 31 mei jl. heeft gezegd, 'laten we het zo aanpakken' en groen licht heeft gegeven.

Er is verder dus nog naast dit dossier dat berustte bij de commissie, nog veel meer. Er is toen de vraag door het Dagblad van het Noorden gesteld werd, nagegaan of er behoudens de twee mappen die u nu kent, nog meer is wat bij de provincie berust over deze kwestie. Want als we willen voldoen aan het verzoek van het Dagblad dan zullen we dus ook alles, na toetsing van de Wob, moeten geven en dat zal dus vrij veel zijn. Dat is een dossier van 5.000 pagina's. We zullen dan, als er zou blijken in de komende dagen, of naar aanleiding van het besluit dat het college neemt, dat er iemand die op enige manier bij het dossier betrokken is, zegt, 'ja, maar nu wil ik een voorlopige voorziening bij de rechter', dus nog 14 dagen moeten wachten om iemand de gelegenheid te geven om een voorlopige voorziening te vragen.

Ik hoop dat het niet gebeurt, maar we moeten het conform de Wob wel heel correct en netjes doen. Maar in principe besluit volgende week het college met een aanduiding aan u wat het allemaal inhoudt. Maar nogmaals, gegeven de screening die we hebben toegepast, zult u daar niet iets in lezen, hebben wij ook niets gelezen waarvan we zeggen, 'Oh maar dat is er aan de hand geweest', want dat zijn de stukken die niet betrekking hebben op de twee dossiers van de commissie.

De voorzitter: de heer Vester.

De heer Vester (SP): Meneer de voorzitter, even de volgende vraag, anders kan ik het niet helemaal meer volgen. Ik heb altijd gehoord dat de geheimhouding alleen maar door PS kan worden opgeheven, dat kunnen wij beslissen of niet, dat is ons altijd in de afgelopen periode voorgehouden. Maar dat betekent nog niet dat het dan openbaar wordt gemaakt? Die beslissing ligt dan bij GS, een tweede besluit daar overheen?

De voorzitter: De heer Van Aartsen.

De heer Van Aartsen: Nee, dat is inderdaad een besluit van GS, want dat zijn stukken die bij ons berusten, die niet betrekking hebben op de stukken van de commissie, want daar kent u het regime. Dat zijn overige stukken die we op basis van de Wet openbaarheid van bestuur, dat doet GS vaker, er lopen nog een paar van die zaken, die we gewoon openbaar kunnen maken met toepassing van de Wob. Daar gaat u, om het even strikt te nemen, niet over.

De voorzitter: De heer Vester.

De heer Vester (SP): Dat zijn dus de stukken die in het vervolg van het Eurochamp dossier, de meinedrechtszaken, etc. daar doelt u op?

De heer Van Aartsen: Nee, het zijn allemaal stukken die betrekking hebben op mailwisselingen die er zijn geweest, maar niet op stukken die bij de commissie hebben berust en, zoals gezegd, wij passen daar ook de Wob-criteria op toe. Dat doen we, dat kan ik rustig namens het college zeggen, zorgvuldig.

En dan las u, mevrouw Van der Tol nog een zin voor, excuus, maar nu heb ik die stukken niet bij me, maar u zei: die zin die begrijp ik niet. Die heb ik niet meer helemaal voor me, maar ik geloof dat ik die zin eigenlijk al mee heb genomen, en die zin is wat cryptisch, omdat het college het ook niet correct vond om – als u het goed vindt, wil ik straks nog een aantal suggesties doen, dat zal ik niet in de eerste termijn doen, voorzitter schrik niet – al te hard te oordelen over de commissie, mede vanwege de hele geschiedenis. Dat is de achtergrond van die zin, die is heel, mag ik dat zeggen, want ik heb ik inmiddels heel veel begrepen, dat vroeg u ook in de miniprofielchets, van de indirecte Drentse cultuur. Maar dat is een “Drentse zin”.

De voorzitter geeft aan, dat hij aanneemt dat mevrouw van der Tol daar in de tweede termijn op terugkomt en verzoekt de heer Van Aartsen om verder te gaan.

De heer Van Aartsen: Ik geloof dat ik hiermee de vragen heb beantwoord.

De voorzitter sluit de eerste termijn af en schorst de vergadering, op eerder verzoek van de heer Kuipers (GL).

Schorsing

De voorzitter: Ik heropen de vergadering. Wij beginnen aan de tweede termijn. Ik hanteer dezelfde sprekersvolgorde als in de eerste termijn en geef het woord aan de heer Vester.

De heer Vester (SP): Meneer de voorzitter. Ik heb al veel vragen gesteld. Veel dingen zijn mij eigenlijk duidelijk of niet duidelijker geworden. Ik blijf erbij dat de intentie waarmee de onderzoekscommissie aan het werk is gegaan, om de mensen te horen in een besloten interview, dat het geen verhoor was. Mensen werden gehoord. En dat zij goed op de hoogte waren en geïnstrueerd zijn dat alleen tijdens

het gehele proces de zaken vertrouwelijk waren. Van twee kanten, zowel naar de mensen die we gehoord hebben, als de leden van de onderzoekscommissie. Dat was duidelijk. Dat wist iedereen.

Ik heb nooit het gevoel gehad dat ik mevrouw Klip verhoord heb. Ik heb een interview met haar gehad. Ik heb vragen gesteld, ik heb haar gehoord. En dat wist zij ook heel goed. Zij heeft het verslag van de transcriptie gekregen en kon op- en aanmerkingen maken. Die zijn verwerkt. We wisten precies wat het was. Verder wisten ze ook allemaal – en ik zeg het nogmaals uitdrukkelijk omdat het in het Eurochamp-rapport staat – dat na afloop alle stukken toegevoegd zouden worden aan het openbare dossier.

Interessant is ook – en die heb ik hier bij me, want kijk... Dit is een officiële, nog de enige die ik heb trouwens, een kort verslag van de vergadering van de onderzoekscommissie. Want ik heb ze naderhand allemaal vernietigd, zoals ons gevraagd werd. Toevallig zat er nog eentje in. Maar deze rapporten, hopelijk worden ze wél openbaar als we dat beslissen. Maar iedereen zegt dan, er staat toch in... We hebben toch besloten als Staten op 2 juli 2009, ik heb hier het Ontwerpbesluit voor me, geheimhouding op te leggen conform artikel 25 van de Provinciewet. Dus dat dat gedaan werd.

Maar daarvóór – en ik zeg het nogmaals – dat is ook de beleving geweest, niet alleen van mij, maar ook van de andere commissieleden, en misschien wel van meer mensen. In het rapport staat duidelijk weer dat dit stuk en de interviews bij het openbaar dossier gingen. Waarom dan toch geheimhouding opleggen. Wat zit daar achter?

Ik heb het nog helemaal niet gehoord, maar er was wel degelijk een reden. We hebben als onderzoekscommissie meer onderzocht, meer gedaan dan een interviewtje gehouden. We zijn ver het onderzoek ingegaan van hoe de beveiliging in het provinciehuis in elkaar stak, zowel het in- en uitgaan van de journalisten. De poortjes, daarom hebben we nu allemaal een pasje gekregen. Te danken aan de onderzoekscommissie. Dat er niemand zomaar meer naar binnen kon. Het is allemaal dicht gegaan.

Maar dat niet alleen. Ook de beveiliging van alle computersystemen is onderzocht. We hebben het vandaag even over de ICT-beveiliging nu gehad, ga eens na hoe het 8 jaar geleden was. Ja, als je goed gelezen hebt, zitten die verslagen ook erin. Toentertijd hadden die stukken niet openbaar moeten worden, die moesten geheim blijven, want iemand die leuk wil zijn die weet dan precies hoe de computersystemen hier beveiligd worden, hoe het in elkaar zit, welke Groupwise we mee werkten en hoe het gaat. En terecht. Kijk, nu zijn we 8 jaar verder, als ze nu vrijkomen is het wat anders, maar ik zou toch willen kijken, staan er nog verder stukken in waarvan je echt denkt : hier is geheimhouding terecht omdat het een bepaalde soort openbare veiligheid betreft.

De voorzitter: Mevrouw Van den Berg (CU).

Mevrouw Van den Berg (CU): Voorzitter, dank u wel. Wat de heer Vester hier doet, is volgens mij de intenties van de commissie uitleggen, maar bent u het met mij eens dat wij het moeten houden bij de feiten. Dus wat er bekend is.

De heer Vester (SP): Jazeker. De feiten zijn, die ik nu zeg. De feiten zijn, wij zijn de onderzoekscommissie geweest en we hebben gehandeld volgens – ik noem het maar even voor het gemak het protocol of de hele handleiding – zo hebben wij gewerkt, dat zijn de feiten.

De voorzitter: Mevrouw Van den Berg.

Mevrouw Van den Berg (CU): Ja, maar het feit is natuurlijk ook dat artikel 151c lid 7 geldig is. En dat de commissie zich daar niet altijd rekenschap van heeft gegeven, doet daar niet zo veel van af.

De voorzitter: De heer Vester.

De heer Vester (SP): Ja. Ik denk daar anders over. Het enige wat ik kan zeggen, we hebben het echt zo gedaan, zo gemeend. Zo is het ook door de toenmalige voorzitter, de jurist de heer Bomhof, aan ons meegedeeld. Zo gaan we het doen, zo was de leiding, dit is inhoud.

De voorzitter: Mevrouw Van den Berg, nog een reactie?

Mevrouw Van den Berg (CU): Ja. Nee. Ik snap de intenties. Ik zie dat het met de goede bedoelingen is gebeurd, maar ik moet wel constateren dat dat juridisch gebrekkig is geweest, en dat we daar nu mee te dealen hebben. En dat wij hier nu onze beoordeling niet kunnen doen door het inlezen van intenties in allerlei stukken, maar dat we het moeten doen met de feiten zoals ze er nu liggen.

De voorzitter: Laatste reactie van de heer Vester.

De heer Vester (SP): Nee, ik ben het met u eens dat we als “oprechte amateurs”, met hart en ziel ons gewijd hebben aan de taak die ons toevertrouwd is. En dat we erg veel inspanningen gedaan hebben en heel serieus geweest zijn. We hadden ondersteuning van BING, een bureau, dat heeft ons er niet op gewezen. De jurist die we in dienst hadden, of de heer Bomhof hebben ons er ook niet op gewezen, dus... Zo is het.

De voorzitter: De heer Uppelschoten.

De heer Uppelschoten (PVV): Er wordt door mevrouw Van den Berg gezegd: we moeten van de feiten uitgaan. Er is hier een mening verkondigd door de commissaris, dat de besloten verhoren vallen onder artikel 151c lid 7. Dat is geen feit, dat is een mening. Ik zal in mijn tweede termijn daarop ingaan en aangeven dat het maar de vraag is of dat zo is en of het niet zó is dat het valt onder artikel 25, wat u ook al aangaf. En dat we wèl de vrijheid hebben om de geheimhouding op te heffen.

De voorzitter: Dat horen we dan zo dadelijk.

De heer Vester (SP): Ik besloot dat dit een ondersteuning van mijn verhaal was en niet dat er een vraag aan mij was. Maar, ik wil wel zeggen, in de loop der jaren heb ik zelf een poging gedaan om het eerder ter bespreking te brengen. En ik moet ook zeggen dat daar ook nooit het argument van 151c lid 7 naar voren gekomen is, noch door de heer Tichelaar. En het is erg verwarrend en ik denk, voor mezelf maak ik de conclusie: zoveel juristen of mensen, of het nou de heer Schuwer is of andere mensen, zoveel meningen zijn er en we kunnen er denk ik toch nooit een sluitend antwoord op krijgen. Wat ik wel heel erg jammer vind, is dat wat er ook gebeurt – ik weet niet hoe het afloopt – dat ik het nog niet de schoonheidsprijs vind voor het werk van politici in Drenthe en als Staten, hoe we functioneren, ook in het verleden hoe we ermee om zijn gegaan. Maar misschien straks in een derde termijn nog wat meer.

De voorzitter: Ik dank u voor uw inbreng in tweede termijn en geef het woord aan de heer Loof.

De heer Loof (PvdA): Dank u voorzitter. Ik had een prangende vraag in de eerste termijn met betrekking tot de juridische consequenties ten aanzien van het eventueel opheffen van geheimhouding. We hebben daar een heel helder verhaal van de CdK op gehad. Het klopt juridisch en

het komt tegemoet ook aan de door de onze fractie gevoelde verantwoordelijkheid om “beloofd is beloofd” te respecteren, tenzij er zwaarwegende redenen zijn om daar toch van af te wijken. Dat is het morele aspect wat terecht ook werd aangehaald door de heer Van Aartsen in zijn betoog, en waar onze fractie ook mee heeft geworsteld.

Uit de beantwoording werd ons verder ook duidelijk dat met het besluit een aantal stukken openbaar gemaakt kan worden, dat voor de verslagen en gesprekken in de beslotenheid geheimhouding gehandhaafd blijft, omdat de Provinciewet dit voorschrijft. Het verkorten van de termijn is praktisch niet uitvoerbaar en wij kunnen ons daarin vinden. We vinden het tevens van belang dat er een register komt, zoals ook nog aan het voorstel is toegevoegd. Met dit onderdeel van het besluit stemmen wij dan ook in.

Tenslotte voorzitter, nog wel de opmerking dat na lezing van de stukken bij ons niet de indruk is ontstaan dat er heel veel verschil is tussen wat in de openbare en in de besloten hoorzittingen op tafel is gekomen. En dat is wel het beeld dat steeds wordt opgeroepen. Niet zozeer alleen vandaag hier, maar ook buiten deze zaal, buiten dit gebouw, dat er zaken onder de tafel blijven of gehouden worden. En daar hebben we moeite mee en niemand is daar bij gebaat. Mijn vraag is dan ook: hoe communiceren we dit? Wellicht is een afspraak ten aanzien van de wijze waarop wij met het verslag van deze bijeenkomst omgaan...zou daarin tegemoet kunnen komen, zeg maar, om dat ook weg te halen naar de toekomst toe. Wij kunnen hier in beslotenheid met elkaar goede dingen uitwisselen, tot een afronding komen van het besluit, maar dan vervolgens ligt er nog op tafel: hoe brengen we dit naar buiten, buiten dit huis. Dank u.

De voorzitter: De heer Vester.

De heer Vester (SP): Meneer de voorzitter. Ik wilde vragen. Dat er geen zaken onder tafel worden gehouden, heeft u geconstateerd. Ik meen te moeten constateren dat er wel degelijk verschillen zijn en dat zult u ook zien, toevallig staat het op het papiertje dat ik nu heb. Ik zal één verschil noemen in het hele verhaal. Dat is het aantal telefoongesprekken, wel of niet gevoerd, en hoe het daarmee zit. De zoekgeraakte lijsten en dergelijke, daar is niet een eensluidend verhaal in. Dat is maar één verschil, maar zo denk ik zijn er meer. Dus ze zijn er wel degelijk.

De heer Loof (PvdA): Dat was eigenlijk geen vraag, dus ik zie geen aanleiding om hierop in te gaan.

De voorzitter: Dan dank ik u voor uw inbreng in tweede termijn en geef ik het woord aan mevrouw Meeuwissen.

Mevrouw Meeuwissen (VVD): Voorzitter, dank u wel. Dank aan de commissaris voor de beantwoording van de vragen. Voor ons zijn de genoemde zaken nu helder, waar wij vragen over hadden, en we hebben ons standpunt kunnen bepalen. De VVD-fractie gaat akkoord met het Statenstuk zoals het hier voor ligt. De interpretatie van de indieners van het amendement, over een vermeend verschil tussen verhoor en interview en dat dit leidt tot een andere lezing van de Provinciewet, die interpretatie delen wij niet. Het ingediende amendement is in strijd met de Provinciewet artikel 151c lid 7 en daarom willen en kunnen wij hier niet mee akkoord gaan.

In eerste termijn gaf ik al aan dat de VVD blij is dat het college en daarbinnen de waarnemend commissaris, het initiatief genomen heeft om met een voorstel inzake het Eurochamp-dossier te komen. En blij zijn we om twee redenen. De eerste reden is dat het nu tot in detail inzichtelijk is wat de juridische redenen zijn om delen van het dossier wel en andere delen niet openbaar te kunnen maken. Dat is nu volstrekt helder. En daarop kunnen we ons besluit nemen. De wet is de wet, en daar houden

wij ons aan. Onze fractie staat, net als uw fracties voor een betrouwbare overheid, die uiteraard zichzelf ook aan de wet houdt. Wij kunnen vandaag kiezen voor maximale transparantie, binnen de kaders van de wet. En daar zijn wij blij mee.

De tweede reden van onze blijdschap is dat wij werkelijk niets hebben kunnen vinden in de geheime gespreksverslagen dat het daglicht niet kan verdragen. Er is niets, maar dan ook niets bijzonders te vinden in de gespreksverslagen, wat niet al lang bekend was vanuit de openbare verhoren en vanuit het eindrapport van de commissie. Deze gespreksverslagen blijven geheim, want dat moet volgens de wet. Maar alle Statenleden die de moeite genomen hebben om deze verslagen te lezen, zullen dit kunnen beamen. Er staat niets nieuws in, en verschillende van u hebben dit ook al gezegd. En ook al blijven de gespreksverslagen geheim, deze constatering zou ik graag in de openbaarheid kunnen herhalen. En dat zou kunnen als wij besluiten om het verslag van vandaag ook openbaar te maken. Straks zullen we het vast nog even hier over hebben. Ik kijk even naar de voorzitter. Maar net als wat de heer Loof hier aangaf, ik zou heel graag op heel korte termijn daar een besluit over kunnen nemen.

Voorzitter. Het onderzoek naar het gelekte Eurochamprapport heeft jaren geleden plaatsgevonden en is destijds afgerond met de vaststelling van het rapport in de Staten. Als wij nu een juridisch goed onderbouwd besluit nemen over het vrijgeven van de stukken van het Eurochamp-dossier waarvoor dat kan, en het geheimhouden van de stukken waartoe wij wettelijk verplicht zijn, dan is hiermee voor ons als Statenleden echt de kous af. En het boek Eurochamp in deze Staten kan dan hiermee eindelijk gesloten worden. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel mevrouw Meeuwissen. Toch maar even reagerend op uw vraag van daarnet. Ik denk dat de commissaris zo daar iets over zal zeggen in tweede termijn, maar hoe wij omgaan met het verslag van deze vergadering komt straks nog expliciet aan de orde.

Ik geef het woord aan mevrouw Wollerich.

Mevrouw Wollerich (CDA): Voorzitter, dank u wel. Dank ook aan de commissaris voor een zo uitgebreide beantwoording. Nou, we hebben alles overwogen, de stukken zijn bekeken, de afwegingen gemaakt, de vragen gesteld. En dan komt de CDA-fractie tot de volgende conclusie. De stukken die onder artikel 25 vallen van de Provinciewet, ik zei daar in mijn eerste termijn ook al wat over, die kunnen opgeheven worden na een weging in een besloten zitting en met een juist aantal – meer dan de helft van de leden die aanwezig is – aan die voorwaarde is voldaan. En in het belang van de openbaarheid kan de CDA-fractie instemmen met het opheffen van de geheimhouding op de stukken genoemd onder beslispoint 1.

De stukken onder beslispoint 2, oftewel de verhoren / interviews, geven geen ander beeld dan de stukken onder beslispoint 1, mevrouw Meeuwissen zei daar net ook al wat over, ik heb daar in eerste termijn ook al iets over gezegd, dus feitelijk zou je kunnen zeggen: maak alles maar openbaar, want er staat niks nieuws in. Maar daar gaat het in de basis niet om. Beloofd is beloofd. Afgesproken is afgesproken. Ook al is dat destijds wellicht niet zo bedoeld. Maar onbedoeld is door de handelswijze die geheimhouding er wel op komen te liggen. En dan maakt het niet uit dat de informatie in de stukken die geheim moeten blijven niet wezenlijk anders is dan de informatie in de stukken onder beslispoint 1.

De wet is de wet en daar hebben wij ons aan te houden, ook in het kader van de betrouwbaarheid van het openbaar bestuur. Wij kunnen dus ook instemmen met beslispoint 2. En zoals gezegd, we moeten terughoudend zijn met geheimhouding, zeer terughoudend. We denken dan ook dat het goed is, zoals

het college voorstelt, om een register in te stellen. Dat houdt ons scherp. Voorzitter. Kortom, we kunnen instemmen met het voorstel.

De voorzitter: De heer Vester.

De heer Vester (SP): Meneer de voorzitter. Ik wilde even reageren op de punten die onder nummer 2 staan. U heeft ook natuurlijk – ik heb het al zo vaak gezegd – de openbaarheid, de communicatie, de bijlage die erin staat, het reglement en werkwijze van de onderzoekscommissie Eurochamp. Waarin duidelijk staat dat de verslagen van de interviews, dat die naderhand naar het openbaar passief archief gaan. Dat telt niet, deze werkwijze? Ook altijd in de gedachte dat als het afgelopen is, dan gaan deze naar het openbaar toegankelijk archief. Daar hoor ik niemand meer wat over zeggen, dan denk ik: is dat van nul en generlei waarde geweest?

De voorzitter: Mevrouw Wollerich.

Mevrouw Wollerich (CDA): Ja, dank u wel meneer Vester voor het stellen van deze vraag, want dan kan ik daar wat opheldering over geven. Ook wij hebben dat reglement van de commissie gezien, maar wat geldt is de wet. En in dit geval de lex specialis die altijd nog weer boven gaat in dit geval de Provinciewet, die artikel 151c lid 7; die daar gewoon boven staat. En die gaat ook boven het reglement van de commissie. En hoe jammer het ook is, onbedoeld is door de handelswijze die geheimhouding erop komen te liggen. Onafhankelijk van wat er staat in het reglement van de commissie.

De voorzitter: De heer Vester.

De heer Vester (SP): Dan kan ik zeggen dus dat op een gegeven moment door de Staten beslist is, op 2 juli als ik het goed heb, dat de geheimhouding op de vertrouwelijke stukken komt, dat dat volkomen overbodig is geweest.

Mevrouw Wollerich (CDA): Nee. Op 2 juli, wat u zegt, heeft u in dat Statenstuk – en daar heb ik in mijn eerste termijn ook wat over gezegd – destijds als Staten de geheimhouding in het kader van artikel 25 van de Provinciewet op de achterliggende stukken gelegd. Daar lag de geheimhouding nog niet op. Maar op de besloten interviews zat, volgens het inzien van mijn fractie, ook de commissaris gehoord hebbende, informatie ingewonnen hebbende, door de handelswijze, onbedoeld, de geheimhouding erop. En beloofd is beloofd, wij hebben de wet te respecteren en te kennen. En wij staan hier ook voor de betrouwbaarheid van het openbaar bestuur.

De heer Vester (SP): Ik heb al eerder gezegd, er is nooit wat beloofd, maar zo kan je alles naar je hand zetten. Dank u wel.

Mevrouw Wollerich (CDA): Meneer Vester, ik zet helemaal niets naar mijn hand! Dat u daar een andere uitleg aangeeft; maar er zijn interviews gehouden achter gesloten deuren en onbedoeld heeft dat geleid tot dit effect. En daar hebben wij mee te dealen.

De voorzitter: U wordt het niet eens. Ik kap deze discussie af. Ik geef het woord aan de heer Uppelschoten.

De heer Uppelschoten (PVV): Als het zo zou zijn dat de besloten interviews ook onder artikel 25 zouden vallen, dan gaat u ermee akkoord dat de geheimhouding wel opgeheven zou worden?

Mevrouw Wollerich (CDA): Dat is een hypothetische vraag, want daar vallen ze niet onder. Dan nog, als ze daar ook onder vallen, dan nog is artikel 151c lid 7 lex specialis en die gaat boven die artikel 25. Het is niet anders.

De voorzitter: De heer Uppelschoten.

De heer Uppelschoten (PVV): Dat denk ik niet. Ik zal zo proberen aan te tonen dat als die gewichtige redenen niet vermeld zijn, dat verhoren misschien onterecht niet in de openbaarheid zijn afgenomen. En als dat zo is, dan vallen ze helemaal niet onder artikel 151c, dan vallen ze gewoon onder artikel 25. En daarom is de vraag van mij: als dat zo zou zijn, bent u er dan wel voor?

De voorzitter: Mevrouw Wollerich, laatste keer.

Mevrouw Wollerich (CDA): Meneer Uppelschoten, het is niet meer aan ons om in te zien wat die gewichtige afwegingen waren. Het was blijkbaar zo gewichtig destijds dat die voorinterviews zijn gehouden.

De heer Uppelschoten (PVV): Nou goed, ik zal zo....

De voorzitter: ik stel voor dat u zo meteen probeert om ons mee te nemen in uw redenering. Mevrouw Wollerich, gaat u verder.

Mevrouw Wollerich (CDA): Ik zei net voorzitter, wij kunnen instemmen met het voorstel. Het ingediende amendement kunnen wij daarom ook niet steunen, omdat het in strijd is met de wet en wij hier staan voor de betrouwbaarheid van het openbaar bestuur. En wat openbaar kan, binnen de kaders van de wet, maken we vandaag, juridisch goed onderlegd, openbaar. Nou ja, vandaag niet, maar we nemen hier de eerste stap voor. Het verzoek van mevrouw Meeuwissen dat ze net deed met betrekking tot het verslag en de openbaarmaking daarvan, dat kan ik wel ondersteunen en daar komen we zo nog over te spreken.

De voorzitter: Dank u wel voor uw inbreng in tweede termijn. Ik geef het woord aan mevrouw Van der Ham.

Mevrouw Van der Ham (Sterk Lokaal): Dank u wel voorzitter. Wij begrijpen dat de intentie van de onderzoekscommissie anders is geweest dan zoals hij nu is uitpakkt. Dat is spijtig. Het leert ons om in de toekomst op een andere manier te handelen en goede juridische bijstand te hebben. De antwoorden en de toelichting van de commissaris horend, blijft Sterk Lokaal bij onze eerste insteek. Beloofd is beloofd. Maar nog meer dit, gezien in het licht van de wet. Daar zijn we aan gebonden en dit moeten we als Provinciale Staten hoog in het vaandel houden. We steunen het amendement dan ook niet. De conclusie van Sterk Lokaal is dat we instemmen met het advies. Hiermee doen we recht aan de mogelijkheid van openbaarheid, met inachtneming van de wet door artikel 151c lid 7 te volgen.

Het instellen van het register met jaarlijkse evaluatie zien we graag ingesteld. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel voor uw inbreng. Ik geef het woord aan mevrouw Van den Berg.

Mevrouw Van der Berg (CU): Dank u voorzitter. Dank aan de commissaris voor de beantwoording van de vele vragen. Dat helpt ons ook in onze afweging. En alles gehoord hebbend, is mijn fractie ervan overtuigd dat we de als vertrouwelijk gemarkeerde stukken openbaar kunnen maken. Wel met uitzondering van de verslagen van de besloten verhoren. Want, hoewel er niets nieuws in staat,

kunnen we de besloten verhoren niet openbaar maken, hoe graag we dat ook zouden willen. Er staat immers niks spannends in. Maar we hebben ons te houden aan de Provinciewet die boven onze verordeningen en werkwijze staat. En op basis daarvan moeten de geïnterviewden erop kunnen vertrouwen dat de besloten verhoren geheim zouden blijven. En moeten wij ons daaraan conformeren. Dat is ook voor de betrouwbaarheid van eventuele toekomstige commissies van deze Staten van belang. Raden naar de bedoeling van de commissie past daar dan ook niet bij.

Wij moeten ons houden bij de feiten en dat is dat het gaat om besloten zittingen. Wij zullen het amendement van de SP en PVV om die reden dan ook niet kunnen steunen. Goed dat de suggestie van de PVV om een register aan te leggen nu wel in dit voorstel is geland. En wij kunnen instemmen met een register, waarin de besluiten tot geheimhouding worden geregistreerd en periodiek geëvalueerd. En wij kunnen ons vinden in de gedachte van de commissaris om dat één keer per jaar te doen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel voor uw inbreng. Het woord is aan de heer Kuipers.

De heer Kuipers (GroenLinks): Dank u wel voorzitter. En ook bedankt dat u een korte schorsing heeft toegestaan. Ja, want ik had natuurlijk net die interruptie met de heer Van Aartsen, en ik had me voorafgaand aan het presidium ook netjes ambtelijk laten voorlichten, en die ambtenaar was er zeer goed in geslaagd om mij ervan te overtuigen hoe het zat. En dat is ook volledig in lijn met wat de heer Van Aartsen vandaag heeft ingebracht. Ik was misschien wat op het verkeerde been gezet door onze discussie in het presidium, maar het was ook geenszins een aanval op de heer Van Aartsen, maar het is dat ik duidelijk heb wat nu precies het geval is. En we zullen ook hoe juridisch alles werkt, zo interpreteren zoals de heer Van Aartsen hier vandaag heeft ingebracht. Daarmee moet ik iets meer de tijd nemen, want daarmee is mijn betoog uit de eerste termijn natuurlijk niet meer correct te interpreteren.

Maar als ik dan nu kijk naar hoe ligt het Statenstuk nu voor met de besluitregels, dan lezen wij in besluitregel 1 al: daar besluiten wij de geheimhouding op al die stukken die als vertrouwelijk zijn aangemerkt, om die op te heffen. En dat betekent voor ons ook al: de stukken waar de Staten die bevoegdheid toe hebben. Dus de stukken in map 1, noem ik dat maar even voor het gemak.

Alle stukken waar wij überhaupt die bevoegdheid niet toe hebben, in map 2, ja, daar hoeft niet verder geëxpliceerd te worden, want daar gaan wij niet over en daar hebben wij ook helemaal niks over te besluiten. Dus in die zin – en dat was ook mijn oorspronkelijke bedoeling om in het presidium in te brengen – zitten wij met een probleem, in ieder geval met besluitregel nummer 2. Daar wordt voorgesteld om kennis te nemen van een feit, dat is al problematisch om dat te besluiten uiteraard, maar er staat bijvoorbeeld ook nog in dat het in lijn is met de toegezegde vertrouwelijkheid.

En nu uit het debat hier blijkt dat die toegezegde vertrouwelijkheid, ja dat is mooi om dat gestand te doen, maar dat is helemaal niet relevant, want het is wettelijk onmogelijk om die geheimhouding op te heffen. En in die zin zouden we nog steeds willen voorstellen om besluitregel 2 te schappen, dus in die zin zullen wij nog steeds voor ons amendement stemmen.

En dan zouden wij gewoon besluiten om de geheimhouding op de vertrouwelijke stukken op te heffen en over gaan tot het instellen van een register en dan zijn we daar ook allemaal aan toe.

En ja, kennis nemen van het feit, dat hebben we dan hier vandaag gedaan, dat hoeven we niet te besluiten. Wat zeg maar ook heel veel fracties – denk ik – op het verkeerde been heeft gezet, in mijn bijdrage in de eerste termijn over artikel 151c, is dat de commissaris hier heeft gezegd: het is wettelijk onmogelijk om die geheimhouding op te heffen. Dus wij vinden dat of met het amendement

besluitregel 2 eruit moet, dan is daar ook geen onduidelijkheid over, dan heffen wij de geheimhouding op over de stukken waar wij over gaan.

Mocht het ongeamendeerde voorstel worden voorgelegd, dan vinden wij alsnog – wat wij ook straks gaan besluiten over hoe we met de beraadslaging van vandaag omgaan – dat hoe dan ook, dat “wettelijk onmogelijk”, dat dat wel openbaar gemaakt moet worden.

En dan vraag ik even aan de commissaris om mij te helpen op welke manier dat kan of hij dat alsnog kan doen, of dat ik daar alsnog even een kort amendement voor moet maken om dat bijvoorbeeld toe te voegen aan artikel 2. Want wij zijn van mening, wij volgen hier het juridische standpunt van GS, ik begreep al dat de heer Uppelschoten een ander juridisch standpunt heeft, maar het moet duidelijk zijn op welk juridisch standpunt de Staten hun besluit hebben gebaseerd. Dat van de CdK als het aan ons ligt, maar dat het wel ook, in ieder geval voor de buitenwereld, duidelijk is, en als iemand het daar niet mee eens is, dat hij dat ook kan aanvechten.

Dus het gaat ons om de termen “wettelijk onmogelijk” en de wijze waarop we dat openbaar kunnen maken. Of de commissaris kan toezeggen dat dat gebeurt of dat ik daar een amendement nog voor moet indienen. Dat hoor ik graag. En dan is wat ons betreft inderdaad het beste om besluitregel 2 eruit te halen, en anders, dat hoor ik dan nog wel eventjes hoe we daar mee kunnen omgaan. Volgens mij is dit nu een omschakeling van mijn eerste termijn naar een tweede termijn die redelijk in de geest, in ieder geval in overeenstemming, is met het voorstel van GS. Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel voor uw inbreng. Ik geef het woord aan de heer Uppelschoten.

De heer Uppelschoten (PVV): Dank u wel, meneer de voorzitter. De intentie van GS en ook van de Staten is denk ik duidelijk. Dus alles waar PS de geheimhouding van kan opheffen, dus alles wat onder artikel 25 valt, daar zijn we bereid om de geheimhouding in te trekken.

Er is nu alleen een groot verschil van mening of de verhoren die in besloten zitting hebben plaatsgevonden, of die onder artikel 25 vallen of onder artikel 151c lid 7. Ik heb zelf ook juridisch advies gevraagd, want het is voor mij ook plotsklaps een heel nieuw argument. Al die jaren is dit artikel nooit aan de orde geweest, is nooit genoemd, en ineens kwam dit artikel, ik zou bijna zeggen als een dondersteen tevoorschijn. Een heel nieuw argument waarom dingen niet, de geheimhouding, zou kunnen worden opgeheven.

Dus ik heb de vraag gesteld of dat nu zo is wat hier speelt, en dat gaat dan over de discussie over die “gewichtige redenen”. Ik heb als antwoord gekregen, ik zal het voorlezen, dat is van Olaf Schuwer, die hier ons ook geïnformeerd heeft over de juridische consequenties van geheimhouding en hoe we de procedures moeten starten, wat ook geleid heeft dat we nu de besloten vergadering hier hebben. En dan was de vraag dus, hoe zit dat nou. Ik lees maar letterlijk voor wat hij mij geschreven heeft: “De vraag naar aanwezige gewichtige redenen is heel relevant. Als deze redenen zouden ontbreken, is de vraag gerechtvaardigd of artikel 151c lid 7 genoemde plicht inzake bewaring van de geheimhouding wel aan de orde is. Scherp geformuleerd is destijds terecht of ten onrechte buiten de openbaarheid gehoord door de onderzoekscommissie. Als de conclusie moet worden getrokken dat verhoren ten onrechte niet in het openbaar zijn afgenomen, omdat van aanwezigheid van gewichtige redenen uit niets blijkt, dan kan de stelling worden betrokken dat de stukken van de onderzoekscommissie van de besloten verhoren niet onder artikel 151c lid 7 vallen, maar onder artikel 25. De consequentie is dan dat PS een besluit kan nemen over de opheffing van de geheimhouding.”

Dus daar gaat het dan steeds om. Mijn vraag is dan, en het is goed dat de heer Kuipers dat ook aangaf, op het juridisch advies van de commissaris: zeggen wij nu dat het een automatisme is en dat de geheimhouding op de interviews, die besloten verhoren, niet kan worden opgeheven. Als blijkt dat het wél zo is, en dat het onder artikel 25 valt, laten we dan alles wel opheffen, maar dan wordt het dus cruciaal dat wij weten, want de commissaris geeft aan “ik ben heel deskundig, misschien wel heel erg deskundig”, maar het gaat erom nu of we echt goed juridisch onderbouwd advies krijgen, en niet om het te controleren, of het echt zo is. Ik heb dat gekregen van degene die we zelf ingeschakeld hebben, die ons geadviseerd heeft over de geheimhouding en dit is wat hij mij gemeld heeft.

De voorzitter: De heer Kuipers.

De heer Kuipers (GroenLinks): Ja voorzitter. De heer Stelpstra heeft daar altijd een mooie spreuk over. Dat al die juristen altijd maar weer verschillende adviezen geven. Ik ben het wel met u eens, we moeten ergens kiezen van hoe interpreteren we de wet, ik ben ook maar een arme filosoof, maar ik vind het gewoon belangrijk dat ik niet zulke pakken doorwrocht juridisch advies krijg van hoe het precies zit. Ik wil gewoon dat het duidelijk is aan de buitenwereld dat wij op een manier, op welke juridische wijze, wij onderbouwen dat die stukken geheim zijn, dat dát dan even duidelijk wordt, dat is mijn poging.

De voorzitter: Ik geef de gelegenheid aan de heer Vester om een interruptie te plegen.

De heer Vester (SP): Meneer Uppelschoten. Ik wil u vragen of u op de hoogte bent dat op 2 juli 2009 hier in Assen in de Provinciale Staten van Drenthe onder drie: “geheimhouding op te leggen...”, en het gaat dus over het Eurochampdossier, even voor de duidelijkheid. “Geheimhouding op te leggen conform artikel 25 van de Provinciewet met betrekking tot de in achterliggende dossiers van de onderzoekscommissie aanwezige vertrouwelijke stukken.” Dus wij hebben nooit artikel 151c gehanteerd, maar altijd artikel 25 voor de geheimhouding.

De voorzitter: Meneer Uppelschoten.

De heer Uppelschoten (PVV): Ja, ik was op de hoogte van het feit dat alle geheimhouding die met Eurochamp te maken heeft artikel 25 was. Dus het was voor mij echt een verrassing toen in het Statenstuk ineens artikel 151c tevoorschijn kwam. Er moet mij iets van het hart. Ik dacht, we maken nou een grote stap voorwaarts en we gaan dit vervelende dossier, want niemand zal dit een leuk dossier vinden, eindelijk oplossen. Met het lezen daarvan ook nog, er staan geen verschrikkelijke of geheimen of weet ik het allemaal wat in, dus laten we daar nu gewoon open en eerlijk over zijn en zeggen: alles is openbaar. En ik was ineens verrast dat een automatisme tevoorschijn komt dat over die verhoren in besloten setting, wat over 2 verhoren gaat, dat daardoor de zaak niet openbaar gemaakt kan worden. Wie of wat beschermen we? Laten we alsjeblieft nu schoon schip maken zodat het helemaal voorbij is, want je kan op je vingers natellen wat er gaat gebeuren als deze dossiers, of die verslagen, weer niet openbaar worden, dan gaat het maar weer door. Het is goed om er een streep achter te zetten.

De voorzitter: Helder.

De heer Uppelschoten (PVV): Wij hebben ons als provincie belachelijk gemaakt om het zo lang te laten voortduren.

De voorzitter: Een interruptie van de heer Smits.

De heer Smits (VVD): Dank u wel meneer de voorzitter. Meneer Uppelschoten, u doet precies als wat u in eerste termijn hebt gedaan. Daarom voel ik ook net als in de eerste termijn weer enige roeping om naar voren te komen en u te interrumperen. U kondigt aan “ik kom met een onderbouwing”, maar u herhaalt uw standpunten, namelijk dat u achteraf wilt vaststellen of de beweegredenen van de commissie om niet openbare interviews af te nemen, of die achteraf nog kunnen worden gewijzigd. En dat is niet zo. Die zijn niet ter toetsing aan ons voorgelegd, dat kan niet. Dat heeft de commissie indertijd besloten. En de commissaris heeft in mijn ogen zeer terecht betoogd dat de commissie dan indertijd had moeten vaststellen dat dit als een openbaar verhoor moest worden gezien. Dat is niet gebeurd en daarmee zijn die interviews, zou ik maar zeggen, in niet-openbaarheid afgenomen en geldt hetgeen wat staat in artikel 151c lid 7. En u probeert steeds daar uit te draaien, uit die situatie, alsof u daarmee de wet naar uw hand wilt zetten, en zo werkt het niet. Het werkt net andersom.

De voorzitter: De heer Uppelschoten.

De heer Uppelschoten (PVV): Ik heb net een juridisch advies voorgelezen van iemand die we allemaal kennen en dat juridisch advies geeft juist aan dat het heel terecht is om te kijken of er goede redenen aanwezig zijn waarom dat al dan niet gebeurd is. En als die redenen niet aanwezig zijn, dan vallen die interviews helemaal niet onder dit artikel. Dat is de essentie van dit juridisch advies. En dat gaat helemaal niet over de commissie blamen, of weet ik wat, het gaat erom, er wordt een beroep gedaan op dit artikel en is het terecht dat er een beroep gedaan wordt op dit artikel. De uitleg die ik gekregen heb van iemand die we allemaal hebben meegemaakt, is dat het dan niet terecht is.

De voorzitter: Laatste reactie van de heer Smits.

De heer Smits (VVD): Ja. Als we uw redenering volgen en de redenering van meneer Schuwer, waar u over beschikt, dan maakt u het inderdaad toekomstige onderzoekscommissies onmogelijk om ooit nog in beslotenheid iets niet-openbaar te willen afnemen. Want u zegt daarmee, we kunnen achteraf alsnog de beweegredenen toetsen. En als we achteraf tot nieuwe inzichten komen, dan is het gewoon openbaar. En dat is precies het argument waarom het niet moet gebeuren. Dat is ook het argument waarom u naar mijn opinie, mijn opinie, een discutabel juridisch argument heeft aangehaald.

De voorzitter: U wordt het niet eens, dat is mijn opinie. Ik geef het woord aan...

De heer Uppelschoten (PVV): Nee wacht, ik wil nog graag even reageren. Het gaat helemaal niet over toekomstige commissies, verre van dat. Maar het gaat erom, dat als er beroep wordt gedaan op een bepaald artikel, of je dan nu ook kan vaststellen of terecht nu een beroep gedaan wordt op dat artikel. Er wordt nu een beroep gedaan op dat artikel, en op grond van dat artikel zeggen we nu dat we niet de geheimhouding kunnen opheffen, omdat geheimhouding er automatisch op ligt tot het einde der tijden. Maar dan zou je moeten kijken, wordt er terecht een beroep gedaan op dat artikel. En het advies dat ik gekregen heb, er wordt niet terecht een beroep gedaan op dat artikel, want dan moeten er ook zwaarwichtige redenen zijn waarom je gebruik maakt van dat artikel. En als die er niet zijn, dan is het beroep op dat artikel niet juist.

De voorzitter: Voldoende even voor nu, ik geef het woord aan mevrouw Wollerich.

Mevrouw Wollerich (CDA): Het is inmiddels al even geleden dat u het zei, maar u zei: we vinden het zo jammer dat het nou niet wordt opgeruimd. Dat heb ik heel goed gehoord en dat hebben wij ook meegenomen bij onze wegging van deze stukken, die we hebben bekeken. Want als je hier als nieuweling binnen komt in de Staten, dan word je geconfronteerd met Eurochamp en dan denk je. Nou nou nou nou nou, wat zal daar nou allemaal niet nog naar buiten komen. Nou, ik heb inmiddels

de stukken gezien en ik heb de beide mappen ook beoordeeld, we zijn elkaar nog tegen gekomen daar. Ik heb kunnen constateren dat... (want u zegt nu: nou blijft er weer wat achter de coulissen), ik heb kunnen constateren dat dat wat mij betreft niet het geval is. En ik wou daar ook maar bij zeggen, u doet daar ook zelf aan mee aan de beeldvorming. Als u constant maar blijft roepen, ook straks na het eventuele besluit dat we nemen, van: oei, er zijn nog allemaal dingen die verborgen blijven, dan doet u zelf mee aan die beeldvorming. En dat wil ik wel even opgemerkt hebben.

De voorzitter: Dat is op zich geen vraag. De heer Vester.

De heer Vester (SP): Ik wilde graag nog op mevrouw Wollerich reageren. Er blijft wel wat achter hangen wat verstopt blijft, als het er niet bij komt. En ik had gezegd, ik wil niet echt ingaan op de zaak waarom het gaat, maar als u het wilt, kan ik gewoon dingen aangeven die wel degelijk achter blijven, die in beeldvorming anders zijn dan nu, wanneer ze niet openbaar worden gemaakt.

De voorzitter: Waarvan akte. Mevrouw Meeuwissen...

De heer Vester (SP): Ik wil niet ingaan, maar.....

De voorzitter: Nee, nee, nee, maar doet u dat dan niet.

De heer Vester (SP): Oké, ik bewaar 'm.

De voorzitter: Mevrouw Meeuwissen.

Mevrouw Meeuwissen (VVD): Ja, ik had nog niet de bijdrage van mevrouw Wollerich gehoord, want dat was ook eigenlijk precies mijn punt, maar ik hecht er toch wel aan om dat nog te benadrukken. Want juist ook als we het verslag van vanmiddag, als we gaan besluiten dat openbaar te maken, dan komt daar alles wat maar interessant kan zijn, of dat het helemaal niet interessant is - wat u ook al herhaaldelijk heeft opgemerkt - komt dan naar buiten. En daarmee ook elke grond om nog te denken: goh, er wordt hier toch iets achter gehouden. U kunt daar zelf een rol in spelen door dat op die manier ook naar buiten te brengen en nu hier over op te houden.

De voorzitter: De heer Uppelschoten.

De heer Uppelschoten (PVV): Maakt u zich geen zorgen, ik zal zeker voor openbaarheid van deze beraadslaging pleiten, als daar een besluit over genomen moet worden. En dat iedereen kan lezen wat we, en wat ik hier gezegd heb. Maar we moeten ook weten in wat voor maatschappij we leven, we moeten ook weten hoe de pers werkt. Altijd als je dingen geheim houdt, zullen er altijd vragen blijven komen: waarom is dat zo. En wij zijn al betrokkenen, en als wij dan zeggen, er is niks geheims, ja wij zijn betrokkenen, natuurlijk zouden we dat zeggen. Dat zouden juist anderen moeten concluderen, doordat ze alles kunnen inzien. En als wij dat zeggen, is dat denk ik niet voldoende.

De voorzitter: Mevrouw Meeuwissen, laatste reactie.

Mevrouw Meeuwissen: Eén zin dan. Nou, ik denk juist als ú dat zegt, dat de pers en de mensen buiten dat ook heel graag zullen geloven.

De heer Uppelschoten (PVV): Nou, dank u voor de eer en het vertrouwen dat ik blijkbaar heb bij de pers, maar ik denk toch niet dat het verstandig is dat betrokkenen bij een conflict, dat die zeggen dat het zo en zo in elkaar zit, dat met name de pers dat dan zelf wil vaststellen.

Ik wil verder gaan op meneer Smits. Meneer Smits, het zou kunnen zijn dat een commissie heel lichtvaardig besluit tot besloten hoorzittingen, omdat ze aardig willen zijn en de mensen niet in een vervelende situatie willen brengen. Dan zou alles wat een commissie misschien lichtvaardig of te makkelijk heeft besloten (we doen dat in besloten hoorzittingen), geheim zijn tot in de eeuwigheid. Dan kan je toch de vraag stellen, maar heeft de commissie dat wel terecht gedaan? En zijn de argumenten waarom tot besloten zittingen is gekomen, zijn die argumenten wel terecht. En als je moet concluderen dat dat niet terecht is, dan kan je ook zeggen, dan valt het niet onder dit artikel.

De voorzitter: Nou doen we de discussie weer helemaal opnieuw.

De heer Uppelschoten (PVV): Ik stop.

De voorzitter: De heer Smits, een laatste opmerking.

De heer Smits (VVD): U haalt dat artikel 151c er steeds weer bij wanneer het u uitkomt, dat is niet een situationeel dingetje. Door een bepaalde setting in te richten, is dat artikel van toepassing. Dat is niet vandaag bedacht of een maand geleden, dat is zo. En u probeert daar steeds onderuit te draaien.

De voorzitter: Einde aan deze discussie. Ik verzoek u om verder te gaan met uw betoog.

De heer Uppelschoten (PVV): Ik stop, ik stop. Het is alleen maar, laten we alsjeblieft juridisch vaststellen hoe het nu zit, want ik ben al heel blij dat wij besluiten – en dan ga ik ervan uit dat dat wel zo zou zijn – dat alles waarover de provincie, de PS, een besluit kan nemen om de geheimhouding op te heffen, dat we dat vanmiddag besluiten.

Maar er blijft dus een stuk liggen, en als het zo zou zijn dat dat ook onder artikel 25 zou vallen, dan zeg ik fantastisch, we hebben een stap gemaakt. Dan kunnen we in een volgende gelegenheid dat dan ook voor elkaar doen. Maar voorlopig zeg ik, we houden vast aan ons amendement over dat nummer 2, namelijk dat de interviews en de besloten hoorzittingen, dat die geheim blijven. Daar zijn we het niet mee eens.

Ik moet ook zeggen, er ligt nog een voorstel, dat is dat over Eurochamp het initiatiefvoorstel [2016–756/sb] voor het register. Dat heb ik toen vorig jaar ingediend, dat heb ik aangehouden. Dat we dat voorstel dan intrekken, want dat zit in dit voorstel. Dus dat is wat onzinnig om dat dan verder aan te houden. Verder hoop ik dat we een oplossing vinden voor het stuk dat we dan helaas niet, sommigen zeggen nooit, helaas nog niet kunnen openbaar maken, want dan heb ik het idee dat we echt een streep gezet hebben. Ik wil ook niets liever dan een streep eronder zetten en ik heb geen enkele behoefte om dit langer te laten voortduren.

De voorzitter: Dank u voor uw inbreng in tweede termijn. Ik geef het woord aan mevrouw Van der Tol.

Mevrouw Van der Tol (D66): Dank u wel voorzitter. Ik had eigenlijk een andere speech, die staat op de iPad, maar voor deze vergadering heb ik 'm toch wat aangepast, ook zeker na de uitleg van de CdK. En het is ook aanzienlijk korter. We hebben goed geluisterd naar de sprekers. Ook D66 wil niet zomaar artikel 151c terzijde schuiven, dat zullen wij dan ook niet doen, want wij willen ons bijzonder graag aan de wet houden. We zijn wel heel erg benieuwd wat de uitspraken van onder andere meneer Vester en meneer Uppelschoten betekenen over dat artikel 25 en het klopt, de interpretatie van juristen is talrijk. Wat is waarheid, we zullen het waarschijnlijk nooit helemaal weten. Het doet er ook eigenlijk niet zo heel veel toe wat we ervan vinden als delen zeg maar geheim gehouden worden, dat

doet er eigenlijk niet meer toe, want eigenlijk weten we wel één ding zeker en al roep je het nog zo vaak: het is niet afgelopen na vandaag. Als het bedekt blijft, zullen er altijd weer mensen komen die toch weer een Wob-verzoek of toch naar de rechter gaan. Dat zal blijven, en dat heeft ook absoluut, dat zal ook zeker zeg maar uitvloeien in de Staten. Want hoe graag we het misschien ook willen, het houdt niet op, niet vanzelf, dat zal niet gebeuren.

We wachten nog even af wat de commissaris over het voorstel van GroenLinks zegt en daarna zullen wij mededelen wat wij met dit stuk doen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel voor uw inbreng in tweede termijn. Dan is opnieuw het woord aan de heer Van Aartsen.

Schorsing

De voorzitter: Ik heropen de vergadering en geef het woord aan de heer Van Aartsen .

De heer Van Aartsen: Dank u zeer, meneer de voorzitter. Ik kan u meedelen: ik ben geen jurist. En ik ken alle discussies en ik heb wel een poosje geprobeerd dat te worden maar dat was geen succes. Dus dat moet alles misschien een beetje relativeren, niet dat ik daar nu verder op uit ben, maar het is toch nuttig om dat te zeggen. Ik ben blij, en dat zal de heer Uppelschoten verbazen, met wat hij helemaal aan het eind van zijn tweede termijn zei en op het andere element kom ik uitermate kort nog even terug.

Ik heb geen ander betoog dan ik heb gehouden, en ik geloof ook niet dat het nuttig is nu de argumenten opnieuw te gaan vermelden zoals die voor het college gelden en voor mij ook. En u zult er niets aan hebben en dat ga ik ook niet doen. Dat werkt niet, de ene jurist tegen de ander. Ik heb mij uiteraard laten voorzien van zeer bijzonder juridisch advies maar daar heeft u ook niets aan, want dan zult u ook zeggen: het is de ene jurist of de andere jurist. Maar dit geldt ook voor het betoog van de heer Uppelschoten en dat moet hij zich dan wel heel goed realiseren.

Mevrouw Van den Berg heeft, denk ik, in de richting van de heer Vester terecht gezegd: het moet ons niet gaan om de intentie, zoals raden naar intenties van de commissies die er indertijd zijn geweest, maar we moeten wat dit betreft wel op de feiten af kunnen gaan. De heer Loof, mevrouw Wollerich en mevrouw Meeuwissen hebben gezegd een belangrijk aspect. De heer Uppelschoten heeft dat ook een aantal malen duidelijk gemaakt: als je naar die stukken kijkt, is er geen verschil tussen de openbare en de niet openbare verhoren.

Zo zien wij dat als college van GS en ik heb niemand van u gehoord – en u heeft allen de stukken gelezen – die tot een andere conclusie komt, wat dat betreft. En ik ga nu niet herhalen mijn betoog over artikel 151c, lid 7.

Hoe kunnen we dat element nou ook naar buiten brengen? Want dat was de vraag van de heer Loof. Ik denk dat we er allemaal zeer bij gebaat zijn, dat dat inderdaad heel helder aan de buitenwereld wordt. Dat kan alleen maar via een, de vicevoorzitter van het presidium zal dat hopelijk straks ondersteunen, er is maar één oplossing daarvoor en dat is dat u zo snel mogelijk, dat staat ook in het reglement van orde van PS, u zo snel mogelijk het woordelijk verslag van deze bijeenkomst krijgt, en dat is zoals de griffier mij duidelijk maakte, maandag gereed. Dat kunt u krijgen en dan zou mijn suggestie in uw richting zijn om woensdagmorgen, na kennisneming van het verslag, een korte Statenvergadering te houden waarin u vaststelt dat dat verslag openbaar kan worden. En dan kan iedereen, ik ben daar een groot voorstander van, open en bloot lezen wat hier is gepasseerd en tot welke conclusies wij zijn gekomen, vooral ook op dat gevoelige punt dat steeds maar blijft spelen.

Ik heb, geloof ik, in een aantal gesprekken met uw fracties gezegd, “ik ben en blijf toch een Thorbeckiaanse liberaal”: alles wat in het licht gebeurt, moet in het licht gebeuren. En waar licht is, zijn geen bacteriën, zoals u weet. Dus dat helpt ongelooflijk voor een gezonde cultuur. Ik ben blij dat de gedeputeerde die een iets prillere wetenschap over landbouw heeft dan ik, mij hierin kan steunen.

Heel veel dank voor datgene wat mevrouw Meeuwissen, mevrouw Wollerich, mevrouw Van der Ham en mevrouw Van den Berg hebben gezegd. Ik denk ook dat het goed is om 1x per jaar naar die lijst te kijken, daar moet dan uiteraard een voorstel voor komen, dat moet ergens worden vastgelegd, maar dat komt dan. Ik heb het betoog van de heer Kuipers niet geheel begrepen, laat ik het zo zeggen. Enerzijds zegt hij: dus ik steun het college, ook in de redenering van artikel 151c lid 7, dat heb ik goed begrepen, maar hij zegt dan schrappen we dat element 2 uit het besluit, maar dat heeft, en dat heeft iets met de gang van zaken van deze vergadering te maken, het grote risico dat u zegt: ik steun het college met artikel 151c lid 7. Maar de heer Uppelschoten die met exact hetzelfde voorstel komt, die zegt heel iets anders. Dat lijkt mij niet verstandig, maar ik heb nog een ander argument waarom wij er zeer aan hechten om het voorstel te laten zo het is.

De voorzitter: De heer Kuipers.

De heer Kuipers (GL): ik heb de tweede termijn van de SP en de PVV gehoord en wij zijn hier net in de bankjes toch tot de conclusie gekomen dat wij het amendement fundamenteel anders interpreteren. Namelijk wij zeggen, wij nemen geen kennis van een feit en als ik de andere 2 partijen goed begrijp, betekent dit amendement: we maken alles openbaar. Ik was er dan ook aan toe om te melden dat wij het amendement niet langer zullen indienen.

De voorzitter: De heer Van Aartsen.

De heer Van Aartsen: Daar ben ik u zeer dankbaar voor. Mag ik nog het andere argument ook noemen. Omdat wij er zeer aan hechten, het morele argument wat bij al uw Statenvergaderingen is gehanteerd; het morele aspect bij de debatten in 2014 en 2016, heel sterk rusten op het argument ‘wat we beloven moeten we doen’ en dat is en blijft een belangrijk aspect in deze discussie. Zij het dat de juridische grond waarop wij ons baseren prevaleert boven alles. Maar zelf vind ik dat echt een probleem; ik heb al die 17 gesprekken gezien en heb voor al die 17 nagegaan wat is er nu precies van de zijde van de commissieleden gezegd. Dat is niet altijd even helder, maar het algemene beeld is: u kunt hier in niet-openbare verhoren vertellen wat u wilt, en dat is ook essentieel voor goed werk van een enquêtecommissie of dat nu van de Staten is of van een gemeenteraad of van de Staten-Generaal.

De voorzitter: De heer Kuipers

De heer Kuipers (GL): In reactie hierop wil ik nog steeds zeggen dat ik niet gelukkig ben hoe bullit 2 is geformuleerd en met name het morele aspect en de toegezegde vertrouwelijkheid. Dit maakt blijkbaar helemaal niet uit, want het is sowieso wettelijk onmogelijk. Maar ik hoor graag nog even het antwoord op mijn vraag: kunnen we de term “wettelijk onmogelijk” toevoegen, want dat is hier het argument dat wij gebruiken, kunnen we dat openbaar maken. Kan de commissaris daarin een hint vervullen of zullen wij daarvoor een nieuw amendement indienen?

De heer Van Aartsen: Ik doe een beroep op u om dat niet te doen, omdat dat nu juist de reden is dat het verslag van deze niet-openbare bijeenkomst juist publiek wordt. En u heeft alle mogelijkheid om het na woensdagochtend, dat besluit moet u nog nemen, aan de hele wereld te doen toekomen.

De heer Kuipers (GL): Het is niet voor niks dat ik dit zo formuleer. Ik zie daar wel twee problemen mee, namelijk we besluiten dit vandaag, we besluiten eerst hoe we het op papier zetten en daarna beslissen we pas of het openbaar wordt. Daar zit ook nog een zekere onzekerheid in. En ten tweede: als wij allemaal zeggen dat het klopt – het kan niet openbaar gemaakt worden – en het lijkt alsof wij nu daar enige beleidsvrijheid in hebben, in die formulering. En ik zou wel degelijk iets scherper willen formuleren en ik kan me niet voorstellen dat het problemen oplevert als we een passage daar aan toe te voegen “daar dit wettelijk onmogelijk is”.

De heer Van Aartsen: Dan zou ik de tekst graag willen zien en daar moeten we het dan na een korte schorsing nog maar even over hebben. Ik wil daar echt even over nadenken want mijn spontane opmerking tijdens het presidium, die fout moet ik niet meer maken.

De voorzitter: De heer Vester.

De heer Vester (SP): Meneer de voorzitter, ik hoor weer steeds ‘beloofd is beloofd’. Mag ik concluderen dat richting de mensen waar een interview mee is gehouden, niet is uitgesproken ‘artikel 151c, lid 7’ noem ik het maar, maar dat het daaruit volgt. Want ik heb ook nog weer van die verhoren doorgelezen en ik kan nergens lezen “beloofd is beloofd”. Het enige wat er in staat, wat de voorzitter altijd vooraf aan het begin van de interviews uitsprak naar ik meen naar de leden van de commissie, als ook naar de geïnterviewden – dat het vertrouwelijk moet worden geacht en dat is het enige wat ik terug kan vinden.

Maar ik neem het graag aan als deze wet, die niet als zodanig is uitgesproken, niet als zodanig is gehanteerd door de commissie en naar buiten is gebracht. Als die er boven gaat, dan vind ik dat erg spijtig, maar dan is dat zo.

De voorzitter: De heer Kuipers (GL).

De heer Van Aartsen: Dat is een belangrijke opmerking die u maakt, want ik wil niet weer herhalen wat ik een aantal malen heb gezegd. Dat de wet gaat boven het reglement, de wet gaat boven de verordening en boven allerlei opmerkingen die er door de commissie bij de verhoren zijn gemaakt. De wet is de wet. En dan kunt u zeggen dat komt als ‘een duveltje uit een doosje’, de heer Uppelschoten zei het net iets anders. Maar het is gewoon zo, het is een element waarvan ik denk dat een toekomstige enquêtecommissie hier heel helder over moet zijn. En er is nog iets, maar dat past niet bij het debat om dat te melden, maar ik denk dat op enig moment door het presidium, door u Staten, gekeken moet worden naar datgene wat u tot op heden heeft op het gebied van dit type onderzoeken. Want u moet niet meer in dit type fouten lopen en dus is dit artikel heel erg van belang. De commissie heeft zich overigens beroepen op een verkeerd artikel in de Wob, op artikel 11, maar had zich moeten beroepen op artikel 10. Zo zijn er allemaal van die elementjes waarvan ik denk: regel het, en dat is dan een advies van mij, van een buitenstaander zou je kunnen zeggen, regel het nou goed voor de toekomst om niet weer in dit soort problemen te komen.

De voorzitter: De heer Uppelschoten

De heer Uppelschoten (PVV): Ik sluit aan bij wat de heer Vester heeft gezegd, belofte maakt schuld en daar moet je je aanhouden, maar bij het lezen van de stukken ben ik nergens beloften tegengekomen. Sterker nog, en dat sluit aan bij wat de heer Vester zegt, er is steeds gewezen op het feit dat dat de commissie voor openbaarheid was en dat ze alles wat ze deden, ze in de openbaarheid wilden brengen. Het is echt een duveltje uit de doos, dat ineens dit artikel naar voren komt en ik zou er ook erg aan hechten, en dan sluit ik aan bij de heer Kuipers, dat er komt te staan dat we alles openbaar

wilden maken, maar dat we helaas door de wet gedwongen – uw interpretatie – niet in staat zijn dat te doen.

De voorzitter: De heer Van Aartsen.

De heer Van Aartsen: U kunt daar niet het element “helaas” aan toevoegen, want u bent aan de wet gebonden. Dat is een feit. U hebt een eed op de Grondwet afgelegd, dus dat kan echt niet. Ik ga niet herhalen wat mevrouw Wollerich en mevrouw Meeuwissen daarover hebben gezegd. Ik zou ook de heer Uppelschoten willen zeggen: neem nou ter harte wat van de zijde van de fractievoorzitters van CDA en VVD is gezegd. Maar als u blijft beweren, blijft ronddraaien op dit thema, dan raken deze Staten en Drenthe niet van dit probleem af. Drenthe is echt te belangrijk, Drenthe is niet alleen een mooie provincie maar ook zoals Thorbecke hem in de tijd schetste, dat heb ik bij mijn eerste speech hier gezegd, zorg dat Drenthe niet op deze gronden van gedoe steeds in het nieuws komt. Maar daar kunt u zélf aan bijdragen. De Drentse politiek kan daarin zelf een belangrijke rol spelen.

Naar mevrouw Van der Tol zou ik kunnen zeggen: kennelijk ben ik de eerste en enige geweest die zich ook werkelijk heeft verdiept in de wetsgeschiedenis van dat beroemde artikel en dat heb ik gedaan, zoals ik heb aangegeven, door mijn leermeesteres op die gebied mevrouw Dales, helaas jong overleden. Zij was ook de minister die op een gegeven moment een fantastische rede heeft gehouden bij de VNG over het belang van integriteit van het openbaar bestuur. Integriteit en vertrouwen zijn ontzettend belangrijk voor het idee dat men buiten deze zaal over politiek heeft, de opinie die men hierover krijgt en daar kunnen bestuurders en uzelf als politici een grote bijdrage aan leveren. Ik weet dat de hele Eurochamp kwestie diepe wonden heeft geslagen, in wezen heeft de heer Vester hiervan ook getuigd, er is een journalist ontslagen. Alle betrokkenen hebben toch nog een soort trauma opgelopen, is mij gebleken van dat Eurochamp en u bent er nu als opvolgend vertegenwoordigend lichaam ook de afgelopen jaren weer mee geconfronteerd, terwijl u helemaal geen deel was van dat proces. Ik zou zeggen: betoon grootmoedigheid, zorg dat u met eerbiediging van de wetten en de Grondwet van dit land nu het boek hiervan sluit. En daar kunt u allemaal, u als het college en u als leden van de staten, een bijdrage aan leveren. Ik doe echt een beroep op u om dat te doen want Drenthe is te mooi om hierover te blijven ‘doorpruttelen’. Voilà.

De voorzitter: Dank, meneer Van Aartsen, voor uw bijdrage in tweede termijn. Ik kijk even naar de overkant, daar is een amendement aangekondigd?

De heer Kuipers (GL): Dat klopt voorzitter. De CdK vroeg om vooraf de tekst even te zien, dus ik zou graag even schorsen, zodat er ook een tekst komt die voldoet aan wat wij willen, maar die ook juridisch en in de geest van het besluit correct is.

De voorzitter schorst de vergadering.

De voorzitter: Ik heropen de vergadering, ik geef het woord aan de heer Kuipers in verband met het amendement dat hij heeft aangekondigd.

De heer Kuipers (GL): Zoals gezegd vinden wij de redenering zoals gezegd vandaag van belang, waar we veel aandacht aan hebben besteed in dit debat, dat er nul speelruimte is voor Provinciale Staten op grond van artikel 151c lid 7, om de geheimhouding op die stukken in de tweede map openbaar te maken.

Dat komt natuurlijk op een moment dat we – misschien volgende week – het verslag van deze vergadering openbaar maken, kan iedereen dat terugzien. En daar zijn we ook zeker voorstander van,

maar dat wordt dan pas volgende week openbaar, terwijl ons besluit vandaag genomen wordt en naar alle waarschijnlijk zo meteen openbaar zal worden.

Dus wij willen graag benadrukken, dat element van de discussie vanmiddag, dat het wettelijk niet openbaar gemaakt kán worden. En dus willen wij iedere ambiguïteit die wij toch lezen in deelbesluit 2 van het oorspronkelijke statenstuk – waar nog beleidskeuze of keuzevrijheid aan de staten lijkt om die geheimhouding op te heffen – wegnemen door het misschien wat pleonastische maar zeer duidelijke woord “wettelijk” te willen toevoegen aan de besluitregel.

De heer Kuipers leest zijn amendement voor: “Kennis te nemen van het feit, dat de stukken die betrekking hebben op de door de onderzoekscommissie Eurochamp afgenomen besloten verhoren, in lijn met de aan betrokkenen toegezegde vertrouwelijkheid, op grond van artikel 151c, lid 7, van de Provinciewet wettelijk niet openbaar gemaakt kunnen worden.”

De voorzitter: De heer Vester.

De heer Vester (SP): Ik lees hier de afgenomen “besloten verhoren”, dat zijn er twee. Dit zijn niet de interviews. De besloten verhoren zijn duidelijk de twee ambtenaren die hier in deze zaal gehoord zijn. Dus de tekst is niet helemaal juist. Ik had er graag in mee willen gaan, maar dit slaat alleen op de besloten verhoren en niet op de interviews. Ik denk dat enige precisering nodig is.

De voorzitter: De heer Kuipers.

De heer Kuipers (GL): Deze precisering hoef ik niet aan te brengen. Volgens het artikel 151c van de Provinciewet ga ik er niet over of die stukken al dan niet geheimhouding hebben. Wij nemen alleen kennis van het feit dat als die stukken daaronder vallen, dat ze wettelijk niet openbaar gemaakt kunnen worden. En dat betekent, en daarom vind ik het ook belangrijk, dat we dit en het verslag openbaar gaan maken. Als iemand het er bijvoorbeeld niet mee eens is, dat GS straks bij het Wob-verzoek weigert deze stukken vrij te geven, en het er niet mee eens is dat het als een interview wordt aangemerkt en niet als een verhoor, dan kan hij naar de rechter en de rechter kan beter beoordelen dan Hans Kuipers of de fractie van GroenLinks of een interview een verhoor is of niet.

De voorzitter: De heer Vester.

De heer Vester (SP): Het feit blijft bestaan dat de besloten verhoren van de twee ambtenaren wel degelijk niet geheim zijn gebleven, want die kunt u gedeeltelijk lezen in het rapport van de onderzoekscommissie waar duidelijk staat wie wat gezegd heeft, dus het rommelt en het lijkt mij duidelijker, om aan te geven dat het gaat om besloten interviews. Want anders krijgen we weer andere problemen. Ik pleit voor duidelijkheid.

De voorzitter: Uw standpunt is duidelijk, maar ik denk dat u het op dit punt niet eens gaat worden met de heer Kuiper. De heer Uppelschoten.

De heer Uppelschoten (PVV): In de verslagen wordt duidelijk onderscheid gemaakt tussen verhoren en interviews. Bij verhoren wordt steeds aangegeven dat dit onder ede gedaan is of dit nou openbaar is of besloten en bij interviews gebeurt dit niet. Ik neem aan dat dit het onderscheid is.

De voorzitter: De heer Kuipers.

De heer Kuipers (GL): Ik had netjes mijn setje wetsartikelen geprint en het blijkt dat ook wel degelijk verhoren zonder ede kunnen plaatsvinden volgens de Provinciewet, maar het besluit dat wij vandaag nemen gaat wat mij betreft niet over lid 2 van het besluit. Ik heb ook al gezegd wat ons betreft had het eruit gekund, maar met deze precisering kunnen wij daar best mee leven, maar het belangrijkste besluitpunt is punt 1 en daarmee heft PS de geheimhouding op van al die stukken waarvan zij dat kan. En als GS in antwoord op het Wob-verzoek antwoordt dat bepaalde stukken niet kunnen worden vrijgegeven op grond van artikel 151 lid c, en iemand is het daar niet mee eens, dan moet die niet bij mij zijn, want dat is het nu net: ik kan niks met dingen die onder dat artikel van de Provinciewet vallen. Dan moet diegene naar de rechter en dat kan ook, en zeker als het verslag van vandaag duidelijk is, dan kan de rechter ook toetsen of wij op juiste gronden het besluit van vandaag hebben genomen of niet. Wat ons betreft volgen wij de commissaris in zijn redenering, dan preciseren wij dat in het besluit en dat komt ook duidelijk naar voren in het woordelijk verslag van deze vergadering. En als het amendement in deze vergadering wordt aanvaard, dan zullen wij ook instemmen met het Statenstuk. En daarmee dien ik het amendement in.

De voorzitter: Dank, daarmee maakt het amendement onderdeel uit van de beraadslagingen. Daarmee kom ik ook tot een afronding van deze beraadslagingen. Dit amendement krijgt nog een nummer.

Mevrouw Van der Tol (D66): Ik weet dat ik me daar niet populair mee maak, maar wij vragen nog een schorsing aan.

De voorzitter: Ik geef de commissaris eerst nog even het woord over dit laatste amendement.

De heer Van Aartsen: Wat kan een commissaris, wat kunnen GS tegen wettelijkheden hebben, daar zit zeker een sterk pleonastisch element in, maar de achtergrond begrijpen we heel goed. Tegen deze toevoeging aan dat tweede deel van het voorstel hebben wij dan ook geen bezwaar.

De voorzitter: Nog even, voordat we de schorsing gaan doen, nog even over het amendement van de PVV, daarvan heb ik in ieder geval begrepen dat GroenLinks, die hadden mede ingediend, zij dat terugtrekken. Ze zijn niet langer medeondertekenaar. In dat kader geef ik het woord aan de heer Duut.

De heer Duut (50+): Op grond van de beraadslagingen, met name dat wat gewisseld is met name op het punt "beloofd is beloofd" en de betrouwbare overheid, heeft ook mijn fractie unaniem besloten om de steun in te trekken.

De voorzitter: Handhaaft u het amendement, meneer Uppelschoten?

De heer Uppelschoten (PVV): Ja.

De voorzitter: Dan brengen we na de schorsing het amendement van de PVV en de SP (A2017-2) in stemming, daarna het amendement van GroenLinks (A2017-3) en daarna wordt gestemd over het gehele voorstel.

De vergadering wordt geschorst.

Schorsing

De voorzitter: Ik heropen de vergadering. De stemming over de amendementen gaat door middel van handopsteking.

Er wordt gestemd over **amendement 2017-2**, ingediend namens de fracties van de PVV en de SP. Voor het amendement stemmen de fracties van SP, PVV en D66. Tegen wordt gestemd door de fracties van VVD, PvdA, CDA, CU, GL, 50PLUS en Sterk Lokaal. [13 stemmen voor; 21 tegen/sb] Daarmee wordt het amendement verworpen.

Vervolgens wordt er gestemd over **amendement 2017-3**, ingediend namens de fractie van GroenLinks. Voor het amendement stemmen de fracties van VVD, PvdA, CDA, CU, SP (m.u.v. de heer Vester), PVV (m.u.v. de heer Uppelschoten), D66, GL, 50PLUS en Sterk Lokaal. [32 stemmen voor; 1 tegen; 1 onthouding/sb]

De heer Uppelschoten (PVV) stemt tegen het amendement en de heer Vester (SP) onthoudt zich van stemming. Daarmee wordt het amendement aangenomen.

Daarna vindt stemming plaats over het geamendeerde **Statenstuk 2017-804 Opheffing geheimhouding onderzoeksdossier Eurochamp**.

Voor het voorstel stemmen de fracties van VVD, PvdA, CDA, CU, SP (m.u.v. de heer Vester), PVV (m.u.v. de heer Uppelschoten), D66, GL, 50PLUS en Sterk Lokaal. [32 stemmen voor; 2 tegen/sb] De heer Uppelschoten (PVV) en de heer Vester (SP) stemmen tegen het voorstel.

De heer Vester (SP) legt een stemverklaring af: Ik ben niet overtuigd, ondanks alle goede bedoelingen hier door de mensen in de Staten, van wat juridisch nu het juiste is. En ten tweede vrees ik er voor, omdat niet alles openbaar is, dat het als een etterende puist doorgaat de komende maanden. En voor mijzelf vind ik het bijzonder moeilijk om, als je zo lang gevochten hebt voor algemene opening van zaken, je nu toch ziet dat het juridisch verboden/niet haalbaar is. Ik ben daar niet van overtuigd, door de verschillende meningen die er zijn geweest. Of het nu de mening van de heer Tichelaar of de heer Schuwer is, die er anders over denken. Ik ben niet overtuigd, het doet me heel veel. Ik ben eigenlijk zo pissig, hoe men ermee omgaat en hoe men draait. Dit muisje zal nog een heel lang staartje hebben en ook bij het volk in Drenthe. Ik zie morgen al in Drenthe hoe het in de kranten naar buiten komt: 'nog steeds geen opening in het Eurochamp-verhaal', het blijft een verboden stuk en daarom heb ik tegen gestemd, hoewel ik blij ben dat al een deel openbaar wordt.

Vervolgens legt de heer Uppelschoten (PVV) ook een stemverklaring af: Ik kon niet voor het amendement van GroenLinks zijn omdat mijn betoog er op gericht was dat het wel onder artikel 25 valt en dat wij er wel besluiten over kunnen nemen. En ik ben tegen het definitieve voorstel omdat ik ook gehoopt had dat wij nu een gebaar zouden maken dat alles in de openbaarheid zou komen en dat het dossier eindelijk gesloten kan worden. En ik ben het met de heer Vester eens, ik vrees ook met grote vrees dat hiermee de ellende niet afgelopen is en dat doet des te meer pijn omdat al de stukken lezend je denkt: "waar gaat dit nu over en wat is dit voor gedoe". En moet dit 'Goede tijden, slechte tijden' in de Staten niet toch eens eindigen. Ik zie helaas geen einde.

De voorzitter: We komen aan bij het punt waar de heer Vester aan refereerde: hoe gaan we hier over communiceren. Het is vandaag een aantal malen naar voren gekomen dat er behoefte is het verslag van deze vergadering vast te stellen en daarna openbaar te maken.

Het voorstel is om dat aanstaande woensdagochtend om 9.00 uur te doen. Een aantal van u heeft hiermee geen rekening gehouden, dus ik begrijp dat het wat ongemakkelijk is. Maar om dit toch door te laten gaan is het van belang dat in ieder geval het quorum aanwezig is, dit betekent dat er in ieder geval 21 statenleden aanwezig moeten zijn.

Na telling wordt besloten dat op woensdag 19 juli a.s., 09.00 uur een besloten Statenvergadering wordt ingelast ten behoeve van behandeling van het verslag van de vergadering van heden.

De voorzitter: Voorts is het van belang, ook om te voorkomen dat er allerlei ongewenste zaken nu al of voortijdig naar buiten komen, denk ik, om gebruik te maken van artikel 25 lid 1 van de Provinciewet om te besluiten dat het behandelde, zoals hier besproken, vooralsnog onder de geheimhouding blijft vallen. Dus we doen tot woensdag, dan besluiten we over de geheimhouding van het verslag, geen uitspraken over datgene wat hier behandeld is.

Het is overigens goed om te vermelden dat het besluit zoals we dat hebben genomen vanaf nu openbaar wordt. Dus het besluit wordt openbaar, het behandelde niet.

Mevrouw Meeuwissen: Wat ik ook nog wil weten over het feit dat wij woensdag om 09.00 uur een besluit nemen over het al dan niet geheimhouden van de beraadslagingen, en volgens mij gaan we dan besluiten ze niet geheim te houden, maar dat weet je dan pas achteraf. Is het ook geheim dat er volgende week woensdag een vergadering is met dit als onderwerp?

De voorzitter: Het is geen probleem om daarover transparant te zijn. Woensdag is een besloten vergadering.

De heer Vorenkamp (PVV): Als ik iets op de website wil zetten over de uitslag van de stemming over ons amendement, mag dat dan wel?

De voorzitter: Alles wat te maken heeft met de behandeling, daartoe moeten we het zwijgen doen. Maar ook om het formeel goed af te ronden is het voorstel dus om ten aanzien van het behandelde van heden middag geheimhouding te laten gelden.

De vergadering besluit unaniem tot het opleggen van geheimhouding op het in deze vergadering behandelde conform artikel 25 lid 1 Provinciewet.

De voorzitter: Hiermee rust er geheimhouding op het behandelde tot en met de vergadering van woensdag. Het besluit is openbaar. Ter afronding: de griffie zal er voor zorgen dat het besluit openbaar wordt, dat het op het SIS wordt geplaatst. GS zullen verder doen wat zij moeten doen, ook in relatie tot het Wob-verzoek.

D. Sluiting

De voorzitter: Daarmee kom ik tot het einde van deze vergadering en sluit deze vergadering. Normaal gesproken zou ik jullie allen een heel prettige vakantie toe wensen en dat zeg ik ook tegen de mensen die woensdag niet aan aanwezig kunnen zijn: een heel prettige zomervakantie en tegen de rest zeg ik tot woensdag.

Hiermee sluit de voorzitter de vergadering om 19.43 uur.

Vastgesteld in de besloten vergadering van Provinciale Staten van 19 juli 2017.

, voorzitter

, griffier

Amendement statenstuk 2017 – 804 (Opheffing geheimhouding onderzoeksdossier Eurochamp)

Provinciale Staten in vergadering bijeen te Assen op 12 juli 2017, ter behandeling van statenstuk 2017 – 804, Opheffing geheimhouding onderzoeksdossier Eurochamp,

BESLUITEN:

Lid 2 als volgt te wijzigen:

Kennis te nemen van het feit, dat de stukken die betrekking hebben op de door de onderzoekscommissie Eurochamp afgenomen besloten verhoren, in lijn met de aan betrokkenen toegezegde vertrouwelijkheid, op grond van artikel 151c, lid 7, van de Provinciewet **wettelijk** niet openbaar gemaakt kunnen worden.

en gaan over tot de orde van de dag.

Namens de fractie van GroenLinks,
Hans Kuipers

